«بوزانتيون»
ارمنيجه يومى وسياسى غزته . صاحب امتياز ومدير مسؤلى
بوزانت كچيان
مطبعه واداره‌خانه‌سى باب عالى جاده‌سنده ۳۸ نمرولى
. دائرهٔ مخصوصه‌ده در

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ. Տարե-կան 7 մէճ. վեցամսեայ 3½, եռամ-սեայ 2։ — Արտասահման 40 ֆր. վեցամ-սեայ 20, եռամսեայ 10։ Թղթատարի ծախք միշտ վրան ի Բասմ Կոլոլէ։

ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ

ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՄԵՆՕՐԵԱՅ

ՔՍԱՆ ՓԱՐԱ — ՔՍԱՆ ՓԱՐԱ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԲՈՒԶԱՆԴ ՔԷՉԵԱՆ
Ի գիմաց Թերթին կ'ստորագրէ մի միայն
ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆՆ
Առ որ կ'ուղղուին ամէն գրութիւնք

PUZANTION
Journal Arménien Quotidien,
Politique, Financier et Littéraire
Directeur-Propriétaire
PUZANT KÉTCHIAN
Bab Aali Djaddessi No. 38
CONSTANTINOPLE

Ա. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 198 | Կ. ՊՈԼԻՍ, ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ, 1897 ՅՈՒՆԻՍ 25/7 ՅՈՒԼԻՍ | 7 ՍԷՖԷՐ 1315 | 25 ՀԱԶԻՐԱՆ 1313 | Ա. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 198

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆՔ

ՄԻՍԻՈՆԱՐԱԿԱՆ ՀԱՄԱԺՈՂՈՎԸ ՈՐԲԵՐՈՒ ԽՆԴՐՈՅՆ ՎՐԱՅ

Լրագրոյս երէկի Ազգ. Լուրերուն մէջ ծանուցինք թէ միսիոնարներն որոշած են մեծ ժողով մը կազմել ի Կ. Պոլիս՝ հայ որբերու խնդրոյն մէջ իրենց բռնելիք ընթացքը միահաղոյն որոշելու համար. թէ գաւառներէն միսիոնարներ կուգան՝ ի մասնակցութիւն ժողովոյն. և թէ Շրջաբերական մը ղրկուած է ամէն կողմ՝ որբերու խնդրով զբաղեալ միսիոնարներուն և միսիոնարուհիներուն, անոնց հայեացքն իմանալու համար օրուան այս մեծ խնդրոյն վրայ, և Համաժողովոյն աշխատութիւնները պատրաստելու համար։

Այս Շրջաբերականին մէկ օրինակը մեր ձեռքն անցած ըլլալով, (*) կարեւոր կ'համարինք թարգմանել զայն՝ ցոյց տալու համար մեր ընթերցողներուն թէ Միսիոնարներուն վարիչ մարմինն ինչ տեսութեամբ կը նկատէ խնդիրը։

«Մասնախումբը» կ'ըսէ—

«Յանկարծակի և արագ ծաւալումն Հայ Որբոց գործին, որոց սատար մեծամասնութիւնը Լուսաւորչական ծնողաց զաւակներ են, առաջնակարգ ստիպողութեան կուտայ ինչ ինչ կարեւոր հարցերու։ Երկրին ամէն կողմը գտնուող ամէնէն փորձառու այրերու և կիներու բովանդակ իմաստութեան պէտք կայ՝ այն խնդրոց յաջող լուծման համար։ Բաց աստի, թէև տեղային պայմանք ամենուրեք նոյն չեն, և մեծ կշիռ պէտք է տալ տեղային կարծեաց, բայց այն հարցեր չեն կրնար լուծուիլ մինչեւ որ քրիստոնէական գործին այս ճիւղին մէջ աշխատողներ իրենց գաղափարները փոխաձայնութեամբ գործնական համաձայնութեան մը յանգած չըլլան, և մինչեւ որ չգիտնան թէ իրենց գաղափարներն ու փորձառութիւնը վաւերացուած են Ամերիկեան Միսիոնարական Պօրտին կողմէ և այն գլխաւոր Ընկերութեանց կողմէ որք կը սատարեն կատարուած գործին։

«Նմանապէս, Մասնախումբի ստորագրեալ անդամքս կարգուած ենք Արեւմտեան Թուրքիոյ Միսիոնարական Մարմնոյն կողմէ, թղթակցելու համար ամէն միսիոնարական կայաններու հետ ուր որբախնամ գործի ձեռնարկուած է, և այս գործի պաշտպաններուն հետ, որչափ հնար է իմանալու համար Հայ ժողովրդեան առաջնորդներուն (կամ գլխաւորներուն) բաղձանքներն ու նպատակներն, և այսու նպատակներ համար որ գործառնութեան ամէնէն յաջող եղանակներն ընտրուին և որոշուին։

«Թէեւ ցարդ Հայոց Պատրիարքարանէն ո՛ և է պաշտօնական չեն եկած մեզ, — կամ գոնէ այն մասը բան մը չէ ներկայացուած մեզ, — բայց գիտենք որ զօրեղ բաղձանք մը կայ որ Հայ Լուսաւորչական որբեր ազգային եկեղեցիին հետ իրենց հաղորդակցութեան մէջ պահուին, և կ'ենթադրենք թէ բանաւոր է այսպիսի փափաք մը, որ միջոցներ ձեռք առնուին հասարակաց կրթական ազդեցութիւններու դէմ, որք կրնան ի գործ դրուիլ անոնց անպաշտպաններու համար հոգածութեան քողին ներքեւ. Բայց մեր կողմէ, և այս նոր գործին ամէն սատարողաց կողմէ, sine qua non անհրաժեշտ պայման պիտի նկատուի որ այս տղայ խնամական, բարոյական և կրօնային կրթութեան բովանդակ խնամքն Որբանոցներուն փոխանակ-ուսչներուն ձեռքը գտնուի, որք անարգել գործելու ազատ պէտք է թողուին։

«Անշուշտ, Հայ այցելուք կըրնան թէ աշխարհական, մինչ լաւ պիտի ընդունուին Որբանոցներուն մէջ, և կ'կարծուի որ մեք ամենուրեք կարող ենք համարձակապէս այս գիտելու ընել թէ՝ — Մեք նպատակ չունինք տղաքը բողոքական ընելու. Թէ նկատելով որ անոնք անչափահաս են, շատերնիս պզտիկ, չենք յանձնարարեր որ անոնք բողոքական ըլլան մինչ Որբանոցներու մէջ են, և թէ տղաքներուն դիւրութիւններ պիտի տանք իրենց եկեղեցին երթալու կիրակի առաւօտ և չարթուն մէջ մասնաւոր պատեհութեամբ։

«Այս կէտի վրայ յատկապէս կ'փափաքինք որ մեր Թղթակիցք իրենց կարծիքն յայտնեն։

«Աւելի մի քանի խնդիրներ ալ կը ծագին հոս որոց վրայ կ'փափաքինք կարծիքներ հաւաքել, որք պէտք է մեզ հասնին յուլիս 1էն առաջ։ Մեզ ղրկուած կարծիքներն ի հարկէ պէտք չէ որ լոկ այս հարցումներու պատասխան ըլլան միայն, այլ պէտք է բովանդակ խնդիրը պարփակեն.

«1. Թէեւ ամէնեւին չի կրնար ընդունուիլ որ Հայ եկեղեցականներ կամ ուսուցիչներ միսիոնարական հսկողութեան ներքեւ գտնուող Որբանոցները գան ո՛ և է պաշտօնով կամ իրաւունքով, բայց մեր հրաւէրով ուսուցման համար անոնց գալը պէ՞տք է միթէ նպաստաւորենք, կամ պէ՞տք է որ այս մասին ո՛ և է ընդհ. կանոն մը հետեւինք։ Եւ կամ պէ՞տք է որ տեղային ընտրութեան ու որոշման թողունք։ Եւ կամ պէ՞տք է որ իբրեւ կանոն դրուի թէ կրօնային ուսուցումն ի ձեռն հայ եկեղեցւոյ կ'ըլլայ պարտի աւանդուիլ հայկական չէնքերու մէջ, մեր կողմէ դիւրութիւն տրուելով տղոց որ ներկայ գտնուին այնպիսի ուսուցման մը։

«2. Տղոց Խոստովանութեան և Հաղորդութեան մասին ի՞նչ ընթացք պէտք է բռնենք։

«3. Երբ չէ՞նքն է վա՛նք մը կամ այլ ինչ Լուսաւորչական եկեղեցւոյ սեփական, բայց ծախքը մե՛ք կ'ընենք, ուսուցման և հսկողութեան մասին ո՞րպիսի պայմաններ պէտք է դրուին։

«4. Երբ Որբանոցները բոլորովին Լուսաւորչականաց հսկողութեան ներքեւ են, կրնա՞նք արդեօք երբեմն օգնել այն Որբանոցներուն՝ ո՛ և է աղբիւրէ եկած դրամական նպաստով։

«5. Գործակցական հսկողութիւն և ուսուցում ո՛ և է աստիճանաւ կարելի՞ են։ Վերջին երկու տարիներու գործակից նպաստաբաշխ յանձնախումբք և ընկերակցութեան արտայայտութիւնք պէ՞տք է նկատուին բացառիկ, ոչ-միայն պայմաններ, կամ այն գործակցութեան վրայ կարելի՞ է բան մը չհնել ապագային համար։

«Ի վերջոյ, կարեւոր կ'դատենք ի մտի ունենալ այն իրողութիւն թէ՝ շատ սահմանաւոր նպատակ մը զատ՝ չունինք պաշտօն-բերել թէ Եւրոպիոյ և Մ. Նահանգաց մէջ անոնք որ այնքան առատաձեռնօրէն նպաստեցին որբախնամ գործն սկսելու, միայն կ'րախ պիտի չարունակեն իրենց նուէրները. մինչ Պօրտին գանձային վիճակը բնաւ յոյս չի տար մեզ որ այս նոր ձեռնարկներ կարենան պաշտպանուիլ ուղղակի Պօրտին նուիրատուներուն օժանդակութեամբ։»

Ստորագրող անդամք Մասնախմբին
ՃՕՐՃ Փ. ՀԷՐՐԻՔ, ՀԷՆՐԻ Օ. ՏՈՒԱՅԹ, ԷԴԳԱ Տ. ՄԱՐՏԸՆ

* * Ջենք կրնար ըսել թէ մեր այս միսիոնար բարեկամներ խնդիրը չեն հասկցած։ Բայց շատ զարմանալի կ'թուի մեզ երբ կ'ըսեն թէ «Հայոց Պատրիարքարանն ո՛ և է պաշտօնական չըրաւ մեզ որբերու խնդրոյն վրայ, կամ գոնէ բան մը չներկայացուց մեզ տակաւին»։ Արդեօք, ի՞նչ էր Ս. Պատրիարք Հօր Շրջաբերականն։ Արդեօք օրինակ մ'ալ Պոլսոյ Հաւուղ չղրկուեցա՞ւ։ Միթէ մէկ մէկ օրինակ չղրկուեցա՞ւ այն ամէն օտար հաստատութեանց ուր հայ որբեր պատսպարուած են։ Ի՞նչ խորհուրդ կայ որ միսիոնարական Մասնախումբը կ'անգիտանայ մի քանի ամսուան հնութիւն ունեցող և այնքան հռչակ հանած պաշտօնագիր մը, որոյ չուրջ այնքան վէճեր գարձան թէ լրագրութեան մէջ, թէ որբախնամ օտար հաստատութեանց և անոնց վարիչներուն մէջ։ Այս կէտի վրայ հետաքրքիր էինք լուսաբանութիւն ընդունելու։ Բայց ամէնէն աւելի հետաքրքիր ենք միսիոնարական Շրջաբերականին մէջ յուզուած կենսական խնդիրներուն վրայ միսիոնարական Համաժողովոյն մէջ տրուելիք որոշումներուն։ Կ'յուսանք որ այս մասին մեր հետաքրքրութիւնն բաւ կարի շուտ կ'յագեցնէ մեր պատուարժան պաշտօնակիցն Աւետաբեր։

(*) — Առ այս պարտական ենք մեր գաւառացի թղթակիցներէն միոյն աջակցութեան. այս թէ ոչ, կ'խոստովանինք որ Շրջաբերականին երեսը տեսնելիք չունէինք, թէև այնքան գաղտնի պահուելիք բան մ'ալ չի թուիր։ Մ. Խ.

ԳԱՒԱՌԱՅԻՆ ՔՐՕՆԻԿ

ՏԱՐԵՆՏԷ, 10 յունիս 97

Տարենտէի վրայ այնքան քիչ խօսուած է ազգ. լրագրաց մէջ որ կարծեմ թէ բոլորովին շահեկանութենէ զուրկ պիտի չհամարուին այս քանի մը տեղեկութիւններ, թէպէտ անոնք միշտ նոյն պայմանագրական ուանդքին վրայ կ'դառնան, որ ազգ. գործոց գրեթէ ճակատագրային անփոփոխելիութեանը վերագրելի է։ Տարենտէ՝ երկարաձիգ ու նեղ հովիտ մը եղող գագերուն վրայ ընկողմանած մագիստրէն՝ ծառախիտ ու ակնահաճոյ պարտէզներու անսահման պարակ մը կ'կազմէ, յատկապէ՛ս օրօրուան՝ առողջ ու հովեփայփայ հովերէ, որոնք ամբողջ տարին պարբերաբար կ'փչեն՝ ապրելու, կեանքի կոչելու անդիմադրելի բղձանքով մը թրթռացնելով սիրտ ու հոգին։ Երկու լեռնակներ՝ արեւմուտքէն Հայեկ, արեւելքէն՝ Ալի Տէպէ, կ'գրկեն այս սիրուն քաղաքը, զոր ճիշդ սիրտէն երկու քի կ'բաժնէ Թօխմա, պզտիկ կարկաչուն ջուր գետակը, գէ ու ղեկ ցանցնելով առ յաւէտ մոռցուած սիրոյ մը անուշ, մեղադաշնակ մրմունջները, զորս մանր ու փճեր իր ալիքներն սեգուլ անդադրում կ'կրկնեն ու կ'կրկնեն հնչաւոր վշտակցութեամբ ու պաշտելի օրէն գեղեցիկ կոծումներով դարձդարձիկ։ Թթենիներու քաղաքն է Տարենտէ՝ 3000 տունով։

* * Հայք կ'հաշուուին իբր 400 տուն, բողոքականք՝ երեք տուն էին երբեմն, երկու տուները վերջերս գաղթեցին, հիմա մէկ տուն է՝ մէկ քարոզիչով։ Հայք՝ մնացած անքահանայ՝ Մուշեղեայ գիւղէն առժամապէս բերել տուած են խեղճուկ աւերակ մը, — վերջի՛ն բառը ապիրութեան — ։ Իր միակ գիտութի՛ւնն՝ յիշէքի մէթ տղաքներու ուսումնասիրութիւն. իր ծանուցման մէջ կ'յայտնէ յանկերգն՝ — Ախբրտիք, ... կ'ըսէմ ... — ժողովուրդը՝ վերջին աստիճանի տգիտութեան մէջ, ընկճուած՝ շատ աղքատ է առ այժմ։ Երեք եկեղեցիներն ու նոյնքան դպրոցք՝ կ'հանդչին խաղաղիկ փոշիներու լռութեան մէջ, Հայկին ստորոտը։

* * Անցեալ Օգոստ. 1էն սկսեալ բացուած են պարոցք։ Տաթեւերը կ'հոգացուին առաւելապէս ղրկուած մարգախրախական նպաստներէ և մասամբ վեց ոսկեայ այն նուէրէն, զոր Փիլիպպոս էֆ. Շամլեան խոստացած է տալ յանուն վարժարանաց՝ ամէն տարի անխտիր։ Վարժապետք կէս ամսական նով պաշտօնավարելու գոհողութիւնն յանձն առած են բացառաբար, ինչ որ շատ ուզի նոտած է անոնց, գի արդէն անոնց աղքի յիաթօշական իսկ կը կացմէր ողորմելի ոչնչութիւն մը։

* * Սեբաստիոյ միսիոնարն երկու անգամ այցելած է տեղս։ Երկու անգամին ալ բողոքական քարոզչին տունը մանկրն ու եկեղեցին մէկ բռնած է։ Ոչ իսկ հաճած է բացօթեայ վարժարաններ ու եկեղեցիներն աչքէ անցրնել անգամ մը։ Նոր հաստատուելիք չէին չհնուած եկեղեցւոյն ... պէս յղուած էր գինքը։ Տանն՝ պէտք էր անոր գործերու արդինքն ու աղօթատանքը՝ վար կ'նստէր իր ձեռուն Ա. Հ. գէթ մէկ հաղորդութեան այս գրաւմանց՝ յոյց տալ Տարենտէյի ժողովրդին։ Կարեւոր խոցուած՝ միսիոնարը զատկական 80 ոսկեայ նուէրն՝ իջեցուցած է 60 ոսկեայ։ Այդ ժողովուրդը կարօտ չէ նպաստի, ոչ թէ ոչ՝ ինչո՞ւ չկան նորադարձ հաւատացեալներ։ Թանկագին դիմումներ եղած էին Պատ. Միսիոնարին գէթ համեստ զումարով մը օգնել ազգ. վարժարանաց։ Ոչ իսկ պատասխանելու արժանութիւնն ունեցած է։ Պատ. Միսիոնարն՝ այս և այլ կէտով կ'տեսնէ ազգ. վարժարանաց հետաքրքրուած ըլլալ, յառաջ մղելով Տարենտէի բողոքական քարոզչին, որուն հրաւիրած է՝ պիտի գտնուին տղայոց զաւակներն իրենց ուղղակի քարոզչին տրամադրութեան տակ, և նորահաւատութեան պատրանք մը չարժելէն զատ՝ աւելի բացին աղքատ ժողովրդին աչքերը, մասամբ խնդրելով այն միսիոնարական ձեռնարկ, որք ո՛րքան ալ բարի են՝ յաջս նոյն, ընդհանուր մարդաշխութեան տեսակէտով մինչ կ'ննան պէտ, տխուր ապաւորութիւններ թողով անոնց որք կ'ըմբռնեն քրիստոնէութեան ճշմարտապէս լայն ու մեծ ոգին։

* * Առաջիկայ օգոստոսի զբօսաշրջական տարեշրջանէն սկսեալ ազգային վարժարանաց համար մասնաժողով նոր շրջան մը կ'բացուի։ Ժողովուրդը՝ մասնաւոր չքաւորութեան անտարբերներուն՝ անկարող է աջակցիլ կրթական գործին։ Թաղ. Խորհուրդը, բոլորանուէ՞ր իր կոչման, ցարդ ամէն ճիգ թափելէն ետքը՝ չուար ու մոլար գիմած է Պատրիարքարան։ Կ'արմէ՞ այս ամէն խորին ուշադրութիւնն հա՞ց ցել Ազգ. Ձեռնհաս իշխանութեան ու Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր, որ անշուշտ պիտի չհանդուրժէ փակման դատապարտուած տեսնել Տարենտէի վարժարաններն, ուր կ'դաստիարակուին 200—300 մատաղ մանուկներ։

* * Բացարձակ յաւելուս մը չնկատուելու համար, ուրախութեամբ կ'յիշեմ յորդաւոր անձիւներն, որոնք ապրիլէն սկսեալ ցայսօր կ'տեղան անընդհատ, ստէպ յառաջ բերելով ամէնէն սոսկալի հեղեղներն ու աւերումներն և որոնք սակայն, կ'ողողեն անբերկրութեամբ սիրտն ալ քաղաքի ժողովրդին, անուր, անակընկալ առատութեան մը բոլոր բարիք՝ երբ խոստանալով անոր՝ յոյսը։

Մկրտիչ Ա. Թաշճեան

ԿԻՒՐԻՆՑԻՔ ԻՆՉՈ՞Վ Կ'ԱՊՐԻՆ

ՏԵՂԱԿԱՆ ԵՐԿՈՒ ԳՈՐԾԵՐ

ԿԻՒՐԻՆ, 12/24 Յուն. 97.

Շուրջ կէս դարէ ի վեր՝ բարեխնամ Կիւրինցի Կարապետ Միսիոնարեան էֆէնտի անունով հռչակուած բարի անձը, շալագործութիւնն՝ հիմնած է քաղաքիս համար ի վաղուց անտի ամբողջ նախնական օրհնութիւն մը գործած է, որուն արհեստն յետոյ մասնակին ա՛յնքան յառաջացած է որ ամբողջ կրնանք ըսել թէ իր բուն ծանօթ պատուական եւ գիտուն չալերով և փայլուն կիրպաներով սպառելի կ'ածէր ազատ կիրպասեղէններու, կարող եւ ճարտար ձեռագործներու ճնորհիւ նորաձեւ եւ նուրբ տեսակներ որ քան զօր բաղդատելու վրայ էին։ Նշանաւոր էին Մինասեան եւ Գոչուեան և Վարդապետեան և այլոց գործարաններն որք առաւել տեսակ լաւագոյն ապրանք կ'արտադրէին հնուտ արուեստագէտներու ձեռամբ. այս ամէնն բաւական կարող էր դ մը կ'մատէր բարգաւաճ արտադրութեան ալ ապրանքներ էն։ Եթէ չէ՛նք սխալիր, քաղաքիս գրեթէ կէսը շալագործութեամբ կ'ապրէր, ոմանք գործել առնելով եւ այլք գործելով. խոստ քիչ տուներ չունէին շալագործութեան գործարան մը «հօր» յարգարժանը. ամէն բանուոր երբ տառապանօք իր աչքերը բանար չքանար, իր կեցուն պատիւն էր և հարուստին կը գործէր, կ'փրակէր այն տեղերուն որք խոտովութեամբ՝ առաջին գուստ մը նման կ'արտադրանային գործանի՛ն ալ կամ ձախ գին, և արու վրայ աշխատանքը գործածողին անհամեմատ և փոթոխ, այլ առած ակնարկ մը կ'նետէր մեր թ չոր մէրթ, երբ ամեն անգամ որ գործածը պիտի փոփեր ասոր այն վրայ կամ պիտի «փոսէր» ակերային բոստով. և այսօր երկա՛ր չուն ջ մը մը կ'առնուի խեղճն որուն կ'յաջորդէր զլանիկի անխտիր ծուխն որ կ'ծառանար առն կամ գործարանին մէնչաքարան, խեղճ կէ՛ն գլանի՛կն սովորութիւնք չունէր՝ յագեցնելով և սիրտին խոցելով «հօրին» խաղ յըլլըրունկը կ'ընդհատէր։ — Այսօր գրեթէ երկուտակ է որ շատ քիչեր ունին «հօր», գի տիրող անտեսական տագնապին ամէն գործարանատէրներ այլ եւս դադրեցուցած են գործելը. ճանաչենք թէ քաղաքիս շալագործներն ուրիշն համար կ'գործեն, շալ գլուխ մասնաւոր վարձք մը ստանալով, այսօր խեղճ շալագործն՝ 3—4 կանգուննոց շալ մը 20—30 փրկ. պիտի գործէ, եթէ գործելու հրաւիրուի, այլ ինչ օգուտ, շատ քիչերն են որ գործարան ունին, և միայն է՛ն ճարտար, է՛ն հարուստ շալագործ գասակարգը գործ ունի, այս ալ գործելու հոգատարութիւն մ'է. իսկ միւս մէկ մեծ մասն՝ անգործ տուն ը անիւնը ծալապատիկ նստելու կեանքին դատապարտուած է. իսկ սոյն ձեռագիտութիւնք գործելու վերականգնածոյ քաղաքիս մէջ, և Թշուառ արհեստաւորին՝ որ գործ կ'փնտռէ չորս աչքով, գործ տրուէր, որով այլ եւս օտարներու փոյթին և գէր բամբիներուն աչք պիտի չունէր, իր ճակտի քրտինքով շահած հիմ փարայովը գոհանալով։

* * Ո՛չ նուազ արդիւնաւոր միջոց կ'նկատուէր գուլի խէժն, որ քաղաքոյս երկրորդ շահաւէտ դրամանն էր, ամէն տարի մայիս մէջ, յունիսի սկիզբները խումբ խումբ կը մեկնէին քաղաքէս, բազմաթիւ անձինք դէպ ի շրջակայ 3 4 ժամ հեռաւորութեամբ դաշտեր, ուր նոյն խէժի բոյսն (գուլն) առատ կ'ըլլար։ Ամբողջ երկու, երեք ամիս՝ քրտնաջան աշխատութեամբ, անձ մը հազիւ կրնար 4-5 լիտր (24-30 օխա) խէժ հայթայթել զոր հրճուալից շալակելով տուն կ'բերէր. ապրանքը ծախելով 3-4 ոսկեայ փոքրիկ գումար դժուարաւ կ'ունենար ձեռքն որուն կէսն ալ ի հարկէ կանուխ կերած կ'ըլլար. բայց մնացածն ալ գոհ էր, գի ապահով էր որ այլ եւս ձմրան ալիւր և յամրաան գինիներն անօթի պիտի չպակէր և իր պզտիկներն հա՛ց պիտի չճչալու, այլ գէթ 2-3 ամսուան պաշար, լոկ չորթեկ հաց մը, պիտի ունենար, և եթէ գանէր մի կապը պանիր եւս, ալ աշխարհի երջանկագոյն մարդիկէն մին էր. սոյն եղանակին ալ սորա պարապ չէին, այլ նորէն կ'անցնէին «հօրին» գլուխը, գարձեալ կ'մանէին «հօրին» փոսը։ Անա այս էին քաղաքիս բնակչաց մէկ մեծ մասին անցեալ ապրուստի միջոցներն, որ այսօր երա՛զ մը եղած է. միայն վերջինն՝ այն է՝ խէժ կարելը կայ տակաւին, և սոյն նպատակաւ, ինչպէս գրած ենք մեր նախորդ յօդուածով, 300ի չափ կարօտ անձինք գրկուեցան տեղւոյս նպաստամատոյցի գործունէութեամբ։

ԿԻՒՐԻՆՑԻ ՄԸ

ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՆԻՒԹԵՐ

ԱԹԷՆՔԻ ԱՌՈՒՄԸ

Գ.

(Շար. երէկի թիւէն և վերջ)

Մինչև Պրիտանէ առաջ Ա. դարու վերջերը կ'մնար՝ և տկարացած, հաստատուն-քով և հնութեամբ, հնադարեան Հռոմայեցւոյ։ Նոյն միջոցին աղատութեան լոյս մը նշմարեցին հեռուէն, Աթենքէն, ուր Միհրդատ Պոնտացին, Ասիոյ Անթիպատն, և անկէ յետոյ Հռոմայ մեծագոյն և ահաւորագոյն թշնամին, մահու և կենաց անողոք պատերազմ մը սկսած էր յառաջ խաղալու քաղաք, ին աշխարհակալ հասարակապետութեան դէմ, որ Ասիոյ և Ափրիկէի արտաքոյ բոլոր երկիրներու տիրելէ վերջ՝ Ասիոյ ևս կ'րպատնար, և արդէն Փոքր Ասիոյ մէկ կարեւոր մասին ալ տիրած էր։ Միհրդատ պաշ մը այնքան զօրացած էր, որ ոչ միայն մէկ օրուան մէջ 100 հազար Հռոմայեցի կոտորել տուած էր իր երկիրներուն մէջ, այլև Փոքր Ասիոյ մէջ Հռոմայեցւոց ունեցած բոլոր գաւառներուն տիրել յ չորս կողմանց՝ ատոնց նուաստարմիդ մ'ալ ճամբայ հանած էր, Յունաստանն անոնց ձեռքէն առնելու և նոյն իսկ Իտալիոյ վրայ երթալու, մինչ ինքն ալ Սեւ ծովու եզերքները քալելով և Սկիւթացի բարբարոսներն իրեն հետ միացնելով, Եւրոպական ցամաքէն Հռոմի վրայ յարձակելու մտադիր էր, ուզելով ըլլալով Անտիպոսի ըրածներէն թէ Հռոմը գործելու համար նոյն իսկ Իտալիոյ վրայ յարձակիլ պէտք էր։ Անկէ աւելի գեղեցիկ առիթ չէին կրնար գտնել Հելլենացիք ազատագրելու Հռոմայեցւոց լուծէն։ Ուստի հայրենասէր Միհրդատի տարբեր Ցանատառան սոսկ կոխեցին, բոլոր Յոյները մ. Մնոտուանք Ամենացիք իրր բարերար ընդունեցին զինքը, և բոլոր տիրոզ միւսոց անոնց հետ։ Բայց իրե՛նց համար դժբախտաբար՝ ճիշդ այս առթիններն Հռոմ կ'դառնէր իր ամենազօրաւոր կոյսատութեան մէջ, Մարիոս և Սիլլա կենդանի ու առողջ էին, և Պոմպէոս ու Կեսար անոնց ետեւէն սատարելի պիտի դային։ Եւ առաջին անգամ Սիլլա եկաւ որ զը-կուեցաւ Միհրդատի դէմ, որ Անթիպատէն աւելի բարբարոս սիրտ մ'ունէր իր ձեռք, զի միաձեռան վեհագոյն մ'էր, մինչ Կարքեդոնացի անձանքի զօրավորն հասարակապետութեան մը պաշտպանութեան հրամանատարն էր յոկ, հետեւաբար յոյժ մոլեռանդ էր իր իշխանութեան։ Այդպէս ամենայն էր Իտալիա արշաւելով փոյթանկութեան ու պատերազմը, այնքան առ ու ու կամ պատճառած էր Հռոմայեցւոց, որ երբ յաջողեն անոր ասպատակ յաջողութեան հեռանկ ու արդէն այն պատերազմական միջոցներն ու պատրաստութիւններն, անհամեմատ զօրեղ անձնաւորութեամբ Սիլլա անոր դէմ հրամանատար կարգելով միայն կրցան ազատագրել Սիլլա որոյ այս ընդարձակ դէմ մարտնչելու Մարիոս և անկից ծանր պատերազմ Հռոմայ ամէնէն քաղաքական պատերազմ, և որ աշխարհի ամէնազօրաւոր ... Պոմպէոսի հետ բաղդատուելու արժանի, չուզեց արդարացուցիչ իր վրայ դրուած յոյսը։ Զի Միհրդատ ամենամեծ սխալ մը գործած էր, անձամբ իր զօրաց գլուխն անցած չէր, այլ Արքելայոս և Դորիլաոս անուն զօրավարներուն յանձնած էր, որոց առաջինը խոհեմութեամբ և երկրորդը, թէպէտ փոքր ... Որքամբի ճակատամարտին մէջ, բայց վերջ ի վերջոյ յաղթուեցաւ Սիլլայէ, որ վարժ ու սրտալից Աթէնքն անհնարին յարկութեամբ և հիմնայատակ կործանելու հասարակաց ... յաջողութեամբ։ Աթէնացիք պաշարուած անոր յուսալով ու ամբողջ կրեն ... ըսելը գիտէ՞ր, կամ ... եթէ Միհրդատ պիտի հասնէր անոնց օգնութեան, որ չհասաւ, և Միհրդատ միւսն ալ կ'ըլլար ... եւ ... ապրանքները ... պիտի թողուէր Աթէնքը ... անոնց, ... կ'պահէին, ... իրենց ճարտասանութիւնները, բայց անոնց յայտնի ... և ... անհամբերութիւն մը ... իրենց ճարտասաններու ... անոնց անձնատուութեան իմաստը, ... հակառակ Աթէնքի անուան ... կործանել գոյն։

«ի պատիւ մեռոյ կ'խնայեմ կենդանեաց» ըսելով բաւականացաւ միայն կողոպտելով և բնակչաց մեծ մասը սրէ անցընելով (87 Թ. Ա.)։

Այսպիսի ահաւոր աւուր մ'ալ աշտ տեսած է Աթէնք և միայն իր անցեալ փառաց չնորհիւը կործանումէ ազատած։ Իսկ Սիլլա մաքրելէ յետոյ զՅունաստան Միհրդատի զօրաց ներկայութենէն, Ասիա անցաւ և անոր բրած բոլոր աշխարհակալութիւններն ետ առնելով ու պատերազմական մեծագումար տուգանք մը դնելով վրան, հաշտութիւն բրաւ հետը։ «Հապա ինծի ի՞նչ կ'թողուս», ըսաւ Միհրդատ։—«Այն ձեռքդ, պատասխանեց գոռոզաբար Սիլլա, որ 100 հազար Հռոմայեցի սպաննել տուաւ»։ Մ. ՆԱԹ.

ԻՐԱՒԱԲԱՆԱԿԱՆ

ԱՄԵՆՕՐԵԱՅ ՏՈՒՐԵՒԱՌԻ ԽՆԴԻՐ ՄԸ

(Բ.— Շար. և վերջ.)

Պէտք է թէ՛ սուտ չխօսիլ և թէ չխոստովանիլ որ այդ բանն առած սակայն ստակը տուած ենք, այլ պէտք է ինքզինքնիս ատոնցմէ տարբեր կերպով մը պաշտպանել, այսինքն՝ պէտք է որ բողոքեալը պնդէ թէ—առանց առի կամ տուի ըսելու— «Ես այս մարդուն այդ տեսակ պարտք մը չունիմ»։ Բնականաբար, դատախազն, որպէս զի իր հակառակորդին բերնէն տեսակ մը խոստովանութիւն առնէ, դատարանին միջոցաւ պիտի հարցնէ թէ «այդ բանը բնա՞ւ առած չըլլալուն համար պարտք չունիս, թէ չէ՛ առած, սակայն փոխարէնը վճարած ըլլալուն համար պարտք չունիս»։ Հիմա, եթէ «առի, սակայն փոխարէնը տուի» ըսէ, տուած ըլլալն ապացուցանելու պատրաստ պէտք է ըլլայ, ինչ որ կարելի չէ. եթէ «բնաւ չառի» ըսէ, սուտ խօսած պիտի ըլլայ. ուրեմն երկուքն ալ բողոքեալին համար վտանգաւոր են. այն ատեն բողոքեալը պէտք է դատարանին պատասխանէ թէ «Ես պարտաւոր չեմ այդ մասին պատասխանելու և դուք իրաւունք չունիք այդ կէտն ինծ հարցնելու. ես սա միայն կ'ըսեմ որ այդ մարդուն այդ տեսակ պարտք մը չունիմ». այսինքն՝ ըստ օրէնքին բացատրութեան՝ հասըլը էն-ինքեար էյլէյ. այն ատեն քանի որ յաճախորդն է որ պարտքը կ'ուրանայ, բնականաբար երդումն իրեն կ'իյնայ, և ինք խղճի հանգիստով հանգստութեամբ կ'երդնու որ այդ մարդուն պարտք չունի։ Սակայն պէտք է գիտնալ որ այս պարագային մէջ վաճառողը միշտ իրաւունք ունի իր այդ տեսակ բան մը ծախած ըլլալն ապացուցանելու։ Եւ անգամ մը որ ծախողն այդ տեսակ ապրանք մը ծախած ըլլալն հաստատէ, բողոքեալն ալ պէտք է ստակը վճարած ըլլալն ապացուցանէ։ Իրաւ է որ զարմանալ բողոքեալն ստակը վճարած ըլլալն ապացուցանել կ'պարտաւորի, սակայն հոս ինքզինքը ուրիշ կերպով պաշտպանելուն կամ օրէնքն այդ մասին պաշտպանութիւն տուած չըլլալուն համար չէ, (մինչդեռ «առի սակայն ստակը տուի ըսէր, միայն իրեն այս խօսքին համար՝ տուած ըլլալն ապացուցանելու պարտաւոր պիտի ըլլար,) այլ քանի որ հակառակորդն օրինաւոր կերպով իրեն դէմ առնելիք մը ապացուցանէ, ինքն ալ, այդ ապացուցուած պարտքէն ազատելու համար, նոյն ուժն ունեցող փաստով մը պէտք է վճարած ըլլալն ապացուցանէ, և եթէ ինք ապացոյց չունի, յանցանքն իրենն է որ իր գործն հաստատ բռնած չէ. զի մինչ ծախողը վկաներու ներկայութեան ծախած է, պէտք էր ինքն ալ վկաներու ներկայութեան ստակը վճարէր. որովհետեւ և ոչ մէկ օրէնք կրնայ անհատներն արգիլել որպէս զի կերպով մը իրենց դատը չապացուցանեն։ (1) Սակայն ասիկա ապացուցանելն ալ չատ դիւրին բան չէ, և արդէն Դատավարութեան Օրէնքն այս մասին ուրիշ ապահովութիւն մ'ալ կ'ընծայէ, այսինքն հինգ հազար ղրուշէ վեր դատ մը կարելի չէ վկաներով ապացուցանել, այլ միայն մուրհակով, որով եթէ մէկը մուրհակ չունենայ, պարտականին միայն երդում մը առաջարկելու իրաւունք ունի։ Ուրեմն վաճառող այդ անձը, վկաներով միայն 5000 ղրուշէ վար և դրամական կարեւորութենէ զուրկ բան մը վաճառած ըլլալը կրնայ ապացուցանել. անկէ վեր եղածներուն համար յաճախորդին միայն երդում մը կրնայ առաջարկել քանի որ ձեռքը մուրհակ մը չունի։ Եւ հիմա եթէ երդում առաջարկուիլ պէտք ըլլայ, այդպիսի պարտք չունենալուն համար կ'առաջարկուի, և ոչ թէ գնած չըլլալուն համար։ Այս երդումն հաւըլէ էէմին (1) կոչուած երդումն է, որ Մէճէլլէի 1749 յօդուածին մէջ յիշուած է, և պարզապէս այսօր այդ տեսակ պարտք մը չունենալուն համար կ'առաջարկուի, մինչդեռ եթէ այդ տեսակ բան մը գնած չըլլալուն համար երդում առաջարկուէր, «էլպէթէ էէմին կոչուած երդումը պիտի ըլլար։ Իրաւ է որ Մէճէլլէի այդ յօդուածն երդումին երկու տեսակները թուած է, սակայն չըսեր թէ ո՛ր ատեն մին և որ ատեն միւսը պէտք է տալ. Օրէնքն այս մասին լռութեամբ անցնելով հանդերձ, եթէ Մէճէլլէի վերջը գտնուած Բաա'լէճը ...ը Բաճէջֆին 3րդ և 4րդ մէճէլլէները քննենք, կ'տեսնենք թէ, եթէ բողոքեալը պատճառը «էլպէթ» այսինքն պարտքին պատճառ եղող գործողութիւնն ուրանայ, զոր օրինակ ըսէ թէ այն ինչ բանը գնած, կամ ըրած չէ, «էլպէթէ էէմին կոչուած երդումը կառաջարկուի, իսկ եթէ առանց պատճառին նկատմամբ բան մ'ըսելու, պարտքին գոյութիւնն՝ հաւըլ ուրանայ, զոր օրինակ այնինչին այդ տեսակ պարտք մը չունիմ, կամ այնինչ բանը յանձնելու պարտաւոր չեմ ըսէ, հաւըլէ էէմին կոչուած երդումը կը տրուի, մէկ խօսքով ինչ որ ուրանայ, այդ բանին նկատմամբ երդում կը տրուի։ (Այս՝ Իմամը Էպի Եուսուֆի կարծիքն է։)

Հաւըլէ էէմին կոչուած երդումին գոյութիւնն ապացոյց մ'է որ դատաւարանն իրաւունք չունի բողոքեալն ստիպելու, որպէս զի ըսէ թէ այդ բանն առած սակայն ստակը վճարա՞ծ է, թէ բնաւ առած չէ, որովհետեւ եթէ բողոքեալն այդ մասին պատասխանելու պարտաւոր ըլլար, միշտ «էլպէթէ էէմին կոչուած երդումը պիտի տրուէր, և այն ատեն հաւըլէ էէմինը կարեւորութենէ զուրկ և անօգուտ բան մը եղած պիտի ըլլար, մինչդեռ օրէնք մը անօգուտ բան մը չի կրնար պարունակել։ Այս մասին Իմամը Աա'զամի (2) և Իմամը Մուհամմէտի կարծիքներն ալ իբրեւ ապացոյց ի մէջ կրնան բերուիլ, սակայն ժողովրդական թերթի մը մէջ այնքան մանրամասնութիւն կարեւոր չի դատուիր։

ՏԻՐԱՆ ԵՐԿԱՆԵԱՆ

(1).—Խնդրոյն դժուարութիւնն հո՛ս կ'կայանայ որ տրուած ապրանք մը հաստատելը չատ դիւրին է, բայց նոյնքան դիւրին չէ վճարուած ստակ մը ապացուցանել։ Ապրանքը վրան նշան մը կրնայ ունենալ (վաճառանիշ, գործարանին, չինողին կամ ծախողին մարքան.) մինչ դրամը մարքա չունենար։ Հագուստ և կօշիկ երկար ժամանակ կ'գործածուին և կարելի չէ զանոնք ուրանալ, մինչ դրամն անձեռնաչ'ելի է։ Հետեւապէս, ձեռքէ առնուած տրուած ապրանքի եւ դրամի մասին աւելի դիւրին է առաջնոյն ապացուցումը։ Վկաներուն գալով, խանութին մարդիկն հարկաւ չեն ուզեր գնորդին ինդիրը վկայել,—թէև ի նպաստ խանութին տերոջ իրենց վկայութիւնն ոչ կրնայ մերժուիլ, իբրեւ չահու անկողմնակութեամբ տրուած վկայութիւն։ Ի ի բան, ցուցանի ընկալագրի և փոխըռըկայի դրութիւնն ի կիր չառնուիր ամէնօրեայ տուրեւառներու մէջ, գնորդը միշտ ի վտանգի է իր վրայ դատ մը հրաւիրելու։ Մ. Խմբ.

(1). Մէճէլլէի 1748 և 1749 յօդուածներէն կ'տեսնենք թէ չորս տեսակ երդում կայ, 1. Պէթթա'ա էէմին, այն երդումն է որ մէկն այնինչ բանը չառի կամ չըրի ըսելով իր արարքին համար կ'ընէ։ 2. Աալէմը իլմէ (անգիտակցութիւն) էէմին, զոր մէկն այնինչին այնինչ բանն առնելը կամ ընելը չեմ գիտեր ըսելով ուրիշին արարքին համար կ'ընէ։ 3. Հաւըլէ էէմին և 4. «էլպէթէ էէմին, զոր վերեւ բացատրեցինք։ Այս չորս տեսակ երդումն ալ Փրանսական Քաղաքային Օրէնքին 1357 յօդուածին մէջ խօսուած «էսման տէֆէպրտուարին կ'համապատասխանէ, իսկ նոյն յօդուածին մէջ յիշուած երկրորդ կերպ երդման («էսման սիւբըլէթուարին») ալ Մէճէլլէի 1746 յօդուածին մէջ ցոյց տրուած չորս երդումները կ'համապատասխանեն։

(2) Իմամը Աա'զամ ինչպէս նաեւ Իմամը Էպի Եուսուֆ և Մուհամմէտ (այս երկուքին ի միասին Իմամէյն կ'ըսեն) Շէրիաթի է՛ն հին օրէնսգէտներէն են, իբր Ֆագին և Միւճթէհիտ մեծ համբաւ վայելած են և այսօր մեզ հասած Շէրիի օրէնքին ամենակարեւոր մասն իրենց կողմէն մեկնուած է։ Երկրին քաղաքային օրէնքը, Մէճէլլէն ալ, Շէրիէն քաղուած ըլլալով, երբ այն օրէնքին ո և է յօդուածը մեկնել պէտք ըլլայ, կամ ո և է կէտի մը նկատմամբ լռութեամբ անցուած ըլլայ, պէտք է խոկոյն Շէրիի դիմել, և ըստ այնմ մեկնել և գործադրել. որովհետեւ Շէրիաթի օրէնքին մէջ կարելի չէ երեւակայել բան մ'որ ի նկատի առնուած չըլլայ, և անոր նկատմամբ դարման ցոյց տրուած չըլլայ։

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԼՈՆՏՈՆԷ կ'հեռագրեն թէ Բանակցութեանց ժողովոյ անդամք իրենց կառավարութիւններէն լիազօր իշխանութիւն չունենալով, ինչ ինչ կէտերու վրայ հրահանգ ուզեր են։

—Կ. Պոլսէ կ'հեռագրեն թէ, կ'ըսէ Մալիմադ, Մեծ Տէրութեանց դեսպանք ընդունելի կ'գտնեն Բ. Դրան պահանջումները։

ՄԱՈՒԶԷՐԵԱՆ հրացաններու համար Գերմանիայէ նորէն երկու միլիոն փամփուշտ Կ. Պոլիս հասան։

ՀԵԼԼԷՆ գերիներն աւջի օրը խումբ խումբ Սկիւտարի, Դատըգիւղի և Հայտար Փաշայի կողմերը պտտեցան մէկ քանի սպայից հետ։

ՅՈՒՆԱՑ Պատրիարքարանն հրաման ստացեր է մետրապոլիտ մը ընտրել Լարիսայի համար, որ թափուր է։

ԱԹԷՆՔԷ կ'հեռագրեն թէ Թեսալիայէ ու Արդայէ գաղթողներու չատերն անօթի մնացած և կառավարութեան կողմէ օգնութիւն տեսած չըլլալով, իրենց տեղը կ'դառնան։

ՕՍՄ. ՆԱՒԱՏՈՐՄ.— Հօրէյթա չոգենաւը վաղը Դարդանէլ կ'ժամանէ 100,000 օխա պաքսիմատ և այլն սպառելու օսմ. նաւատորմին։

ԹՐԻԽԱԼԱԷ կ'հեռագրեն թէ Կ. Պոլսոյ օտար դեսպանատանց քարտուղարք հոն իրենց պաշտօնն աւարտելով, երէկ Եանինա ուղեւորեր են։

ՏՈՄՈՐՈՑԻ մէջ Բ. զօրաբանակի Նուրի փաչայի կիսաբաժնէն Մաւզէրեան հրացանով զինուած ութ վաշտէ 40ական ընտրուած զինուոր առնուելով տիպար-վաշտ մը կազմուեցաւ որ մարզանքներ կ'կատարէ։

ՍԵԼԱՆԻԿԷ կ'գրեն թէ Բէօլնոիրէ բնակող Հելլենաց գրէթէ մեծ մասն օսմ. հպատակութիւնն ընդուներ է։

ՀԱՆԵԱՅԷ կ'հեռագրեն թէ ծովակալք որոշեր են մաքսատուրք չառնուլ զինուորաց սննդեան յատուկ նիւթերէն։

ԱԹԷՆՔԻ անգլ. դեսպանին անցեալ օր այցելութիւն տուաւ. Նախորդ վարչապետ Մ. Տէլեանիսի։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ բանակէն բարձրաստիճան սպայ մը Աթէնք գնաց՝ Մաքեդոնիայի թնդանօթներու գործածութեան եղանակն ուսուցանելու հելլէն սպայից։

ԵԱՆԻՆԱՅԻ զօրաբանակին քննիչ Միւշիր Բեազիմ փաչա, որ քննական պտոյտի համար Բրէվէզա գացած էր, Եանինա կ'սպասուի։

—Քննիչ յանձնաժողով մը՝ Նախագահութեամբ Էլասոնայի հրամանատար Ալի փաչայի՝ Եանինա ժամանեց։ Պաշտօն ունի քննութիւններ կատարել այն անձանց նկատմամբ որք Բրէվէզայի ու Լուրոսի մէջ ժողովուրդը գրգռած եւ աւերութեան գաղտնիքներն երեւան հանած են։

ԿԱՅՍ. ՆՈՒԷՐ.— Վեհ. Սուլթանն ականակուռ պատեանով թուրեր չնորհեց Եանինայի կուսակալ ու զօրաբանակի հրամանատար Ահմէտ Հէֆզի փաչայի, Ա. ու Բ. զօրաբաժիններու հրամանատար Իպրահիմ ու Օսման փաչաներու և Միրլիվա Պէքիր փաչայի։

ՎՈԼՈՅԻ մաքսատան համար Սելանիկէ, Սկիւպէ ու Ջիպէֆչէէ մաքսային չորս պաշտօնեայ ղրկուեցան։ Վոլոյի մաքսատունը մինչեւ հիմակ հազար ոսկի հասոյթ արտադրեց։

ՍՈՖԻԱ իշխանուհին 10.000 տրանք մի նուիրեց պատերազմի դաշտին վրայ մեռնողներու ընտանեաց ի նպաստ։

ՄԱՀՈՒ ՊԱՏԻԺ.— Հելլէն աւազակախումբի մը պետ՝ Սդելօ Նարքին որ օսմ. սահմանագլխոյն վրայ աւազակելով մարդասպանութիւն գործած էր, մահուան դատապարտուած կայս. Իրատէ մը հրամայեց գործել մահու պատիժը։

ՆԷՇԷՏ ՓԱՇԱՅԻ հրամանատարութեամբ կազմեալ զօրաբանակը Թուրքայի կիրճին մէջ հաստատուած է և մարզանքներ կ'կատարէ։

ԻՏԱԼԱԿԱՆ Վէզուվիօ մարտանաւը Սելանիկէ Կրետէ գնաց։

ՏՈՄՈՐՈՑԻ պատերազմին գերի ինկած Հելլէններէ երեք զինուոր Բղ. Մանաստըրէ Սելանիկ ժամաներ և Պէյազ Գուլէի մէջ հիւրընկալուեր են։

ՏՕՔԹՕՐ
ՀՐԱՆՏ Գ. ՄԱՏԹԷՈՍԵԱՆ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

Բէնսիլվանիոյ Համալսարանէն պատուակալ յիչատակութեամբ վկայեալ, Ֆիլատելֆիոյ մէջ իր արուեստը գործնական փորձառութեամբ կատարելագործելէ ետքը, հաստատուած է ի Բերա, Ղալաթա-Սէրայի դիմաց, ԹԱՏՐՈՆ ՓՈՂՈՑ Թ:- 1, ուր կը գտնուի կիրակիէն զատ ամէն օր ժամ 9—12 և 1—5 (ըստ Ե.)

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԲՐՈՒՍԻՈՅ Աւագաց ժողովոյ կողմէ կարգեալ յանձնաժողով մը քննեց ընկերութեանց համար պատրաստուած կանոնագիրն, որուն մէկ քանի յօդուածներն ընդունեցան Երեսփ. ժողովոյ կողմէ՝ մասնաւորաբար 1. և 3. յօդուածներն, որոց համաձայն ընկերութիւնք և գումարմունք պիտի կրնային լուծուիլ։ Երեսփ. ժողովը միայն քայլ էարկած էր՝ անչափահասաց անձանց ընկերութիւններէ և գումարումներէ վտարուելու վերաբերեալ յօդուածներն։ Արդ, Աւագաց ժողովոյ յանձնաժողովը կ'առաջարկէ Երեսփ. ժողովին կողմէ քուէարկեալ օրինագծին վրայ աւելցնել երկու յօդուածներ որք 1. և 3. յօդուածներուն տեղ պիտի անցնին. ասոնք թէեւ կառավարութեան կողմէ առաջարկուածները չեն, սակայն կառավարութեան ուզած զէնքերը կուտան ընկերվարականներու դէմ։ Ասասիկ այդ յօդուածները. Յօդ. 1.—Ոստիկանութեան իշխանութեան պաշտօնեաները պիտի կրնան ցրուել այն գումարումներն յորում հանրային ապահովութիւնն և մասնաւորաբար Պետութեան ապահովութիւնը վտանգելու եղանակաւ անիշխանական եւ ընկերվարական-հանրավարական ձգտումներ ցոյց տրուին՝ նպատակ ունենալով տապալել Պետութեան կամ ընկերութեան մէջ հաստատուել կարգը։ Յօդ. 3.—Ոստիկանութեան պաշտօնեայք պիտի կրնան ցրուել այն ընկերութիւններն, յորում (Ա. յօդուածին նման)։

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ.— Ժամանակին գրեցինք թէ Անգլիոյ թագուհւոյն յոբելեանին ի յիշատակ Լոնտոնի մէջ ծախուած զանազան տարականներ գերման արտադրութիւններ են որք արտաքնոյ ձեւով անգլիականին նման ըլլալով, անկից չատ աժան կ'ծախուին։ Թագուհւոյն յոբելեանին առթիւ առանձին թուղթի մը վրայ հրատարակեց թագուհւոյն գունաւոր մեծադիր պատկերը հանդիսական հագուստով և պատուանշանով։ Պատկերին տակ Պերլինի գերման տպարանի մը անունը գրուած էր։ Ուրեմն այս պատկեր, որ Անգլիոյ անձնաւորումը կազմող թերթի մը կողմէ կ'հրատարակուէր բոլորովին անգլ. դէպքի մը համար, Պերլինի մէջ գծագրուած ու տպագրուած էր։ Գերման թերթեր կ'ըսեն թէ Գերմանիոյ ճարտարարուեստն ա՛յսչափ չըլացուցիչ յաղթութիւն մը չէր գտած։

ՍԵՐԲ ԵԿԵՂԵՑԻՆ Ի ՀՈՒՆԳԱՐԻԱ.—Յուլիս 11ին Քարլովիցի մէջ պիտի գումարի արեւելեան սերբ և յոյն եկեղեցւոյ համաժողով մ'սերբ Պատրիարք Տ. Պրանքովիցի նախագահութեամբ և ի ներկայութեան Հունգարական կառավարութեան պատուիրակ Պարոն Նիքոլիչի։ Համաժողովն՝ 1868ի օրինաց համաձայն պիտի սահմանէ Սերբ եկեղեցւոյ կանոնադրութիւնն և հաստատէ ինքնօրինութիւնն եկեղեցական ու վարժարանական կրկին տեսակէտներով։ Խնդիրն, որ ազգութեանց խնդրոյն հետ սերտ առնչութիւն ունի, երեսուն տարիէ ի վեր առկախ կը մնայ Մաճառներու և Սերպերու միջեւ։ Հաւանօրէն համաժողովն ապարդիւն ելք մը ունենայ, զի ընտրեալ անդամներէ մեծ մասը կ'պատկանի արմատական և ազատական Սերպերու, որք ամէն կերպով հակառակ են Հունգարիոյ կառավարութեան առաջարկութեանց։

ՀՐԵԱՅՔ Ի ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆ.—Բարիզի պարսիկ դեսպան զօր. Նազար Աղա հետեւեալ պեկոյցով հերքեց անգլ. լրագրոյ մը այն լուր թէ Պարսկաստանի մէջ հրեայք չարչարուած ըլլան իրենց պարսիկ հայրենակիցներուն կողմէ.— «Պարսկաստանի պատմութեան մէջ չատ հեռուներն երթալու է գտնելու ծանր կռիւներ արիական, կաթոլիկ և հրեայ ժողովրդոց միջեւ. ասոնք երկար տարիներէ ի վեր իրարու հետ սիրով և խղճի կատարեալ ազատութեամբ կ'ապրին։ Նոր Շահին գահակալութիւնն աւելի ամրապնդած է իրաց այս վիճակը»։

ԿՈՐՍՈՒԱԾ ՏԱԿԱՌ.— Ֆրանսայի Հանրապետութեան Նախագահը տակառ մը ֆրանսական լաւ գինեաց նուէր ղրկեց Ուրալի Խազախներուն հրամանատար զօր. Մաքսիմովիչի։ Տակառն, որ 26 օխայի չափ կ'կչռէր, ծովու ճամբով Օտեսա հասաւ և յանձնուեցաւ Ֆրանսայի հիւպատոսին, որ իր թարգմանին միջոցաւ Ուրալ ղրկեց զօրավարին տրուելու։ Հիւպատոսը միանգամայն նամակաւ մը զօր. Մաքսիմովիչի ծանոյց տակառին ժամանումը, բայց դժբախտաբար Մ. Ֆէլիքս Ֆօրի նուէրը ճամբան կորսուեցաւ. ոչ միայն գինեւորը խմած էին, այլ տակառն ալ անհետացած էր։ Երկաթուղւոյ գծերուն վրայ կատարուած խուզարկութիւնք արդիւնք մը չունեցան։ Ոստիկանութիւնը խիստ քննութեան մը ձեռնարկեց։ Մ. Ֆէլիքս Ֆօր խմանալով, անմիջապէս ուրիշ տակառ մը ղրկեց և յոյս յայտնեց հիւպատոսին թէ այս անգամ չի կորսուիր։

ԲԱՐԻԶԻ բնական պատմութեան թանգարանին նուիրուեցաւ կամպիա գետի (Աֆրիկէ) կաւէ ձուկերու հաւաքածոյ մը. այս ձուկեր, որք տակաւին ճանչցուած չեն, չոր եղանակին հողին մէջ կ'մնան և այն պատեն իրենց մարմնոյն չուրջը կիսաթափանց տեսակ մը խոզակ կ'գոյանայ, որ անձրեւոտ եղանակին սկսելուն կ'անհետանայ, երբ տիղմը կակուղնայ։ Այս ձուկերէ 73 հատ ալ իրենց խոզակին մէջ փաթթուած նուիրուեցան կենդանաբանական պարտէզին, ուր գաղջ ջուրի մէջ դրուեցան. մէկ քանի վայրկեան յետոյ խոզակն հալեցաւ և ձուկերն սկսան լիաթոք չունչ առնուլ. ասոնք թէեւ ձուկ են, սակայն գորտազգիներու հաւասար թոք ունին։

ԶՈՒԻՑԵՐԻՈՅ մէջ Հեծանիւներու առթիւ խնդիր ծագեցաւ՝ հեծանուորդներու և հետիոտն գացողներու միջեւ և այնչափ ծանր կերպարանք առաւ որ Լոզանի թերթ մը հաւանական կ'գտնէ թէ քաղաքային պատերազմ մը յառաջ գայ։ Հետիոտն գացողները կ'ամբաստանեն հեծանուորդները թէ ճամբու վրայ արգելք կ'ըլլան և կիներու, տղաքներու, ծերերու և խուլերու կը զարնուին։ Ազդու միջոցներ կ'պահանջեն հեծանիւի զեղծմանց դէմ և ոմանք ալ խիստ պատիժներ կ'ուզեն. օրինակի համար երկու տարի հեծանիւէ զրկել այն անձերն որք իրենց մօտէն անցնողներուն զարնուին։

ԾԽԱԽՈՏԻՆ ԴԷՄ.— Ֆրանսայի մէջ ծխախոտի զեղծմանց դէմ կազմեալ ընկերութիւնը խնդրեց կրթական նախարար Մ. Ռամպոյէ որ երկրորդական վարժարանաց մէջ ծխախոտի դէմ ալ դասեր տրուին, ինչպէս կ'ըլլան ալքոլի համար։ Նախարարը պատասխանեց թէ ծխախոտի զեղծման վտանգները թէեւ անժխտելի են, սակայն ալքոլին չափ ծանր հետեւանք մը չեն ունենար։ Եթէ արդէն վարժարաններու ծանրաբեռնեալ ծրագրերուն վրայ ծխախոտի զեղծման դէմ դասեր աւելցուին, ալքոլին դէմ ձեռք առնուած միջոցներու ոյժը կ'վտանգուի։ Բայց աւաղ որ ընկերութիւնը չէր գիտեր թէ կրթական նախարարը մոլի ծխող մ'է։

ՀԵՌԱԳՐԵՐ

ՊԵՐԼԻՆ, 6 յուլիս.— Դիւանագիտական ակմբոց մէջ հաստատուած է որ Գերմանիոյ վարչապետին ու արտաքին գործոց նախարարին տեսակցութիւնը՝ Պիզմարք իշխանի հետ՝ լոկ արեւելեան խնդրոյն վրայ եղած է և թէ Պիզմարք իշխան յանձնարարեր է որ Գերմանիա իր նախկին ընթացքը պահելով չէզոք մնայ։

ՊԷՏԷՐՍՊՈՒՐԿ.—Տակաւին յայտնի չէ թէ ո՞վ պիտի կոչուի Կ. Պոլսոյ ռուսական դեսպանութեան։ Ի մօտոյ ընտրելեաց անուանք պիտի ներկայացուին Բ. Դրան։

ԲԱՐԻԶ.— Ֆրանսայի արտաքին գործոց պաշտօնատան մէջ իբրեւ ստոյգ լուր եկաւ թէ Կ. Պոլսոյ ֆրանսական դեսպան Մ. Քանպոնի տեղ ուրիշ մը պիտի կարգուի։

ԼՈՆՏՈՆ.— Ստանտարտ լրագրովին կ'հերքէ այն զրոյց թէ օսմ. կառավարութեան և Պուլկար իշխանապետութեան միջեւ անհամաձայնութիւն ծագած ըլլայ։

ՊՐՈՒՍԷԼ.— Զուիցերիոյ նախորդ նախագահ Մ. Տրոզ ընդունեց Մեծ Տէրութեանց կողմէ իրեն առաջարկուած պաշտօնը։

ՍՈՖԻԱ.— Խորհրդակցութիւնք կը կատարուին Պուլկարիոյ պանքայէն մէկ տարուան համար առանց տոկոսի դրամ փոխ առնելու երկրագործաց, որք ողողումներէն մեծապէս վնասուած են։

—Պուլկար կառավարութիւնը ժանտախտին պատճառաւ 15 օրուան քարանթինա հաստատեց Պուլկարիա մտնողներուն համար։

—Անհիմն է հեռագրական գործակալութեանց այն լուր թէ Մանաստըրի սերբ հիւպատոսարանին գաւաններն սպաննած ըլլան նոյն քաղաքին պուլկար վարժարանի դասատուներէ մէկ քանին։

ՎԱՐՇԱՒԻԱ.— Սիամի թագաւորն հոս ժամանեց։ Ֆրանսայի և Սիամի յարաբերութեանց մասին Բարիզի մէջ հրատարակեալ հեռագիրք Սիամի թագաւորին զարմանք պատճառեցին։

ՆԻՒ-ԵՈՐՔ.— Անգլիա կ'հաւանի որ Հաւայի Ամերիկայի միանայ։

ԼՈՆՏՈՆ.— Անգլ. կառավարութիւնն ետ կեցաւ Աֆրիկէ զօրք ղրկելու գաղափարէն։ Լ. Սալզպըրի ըսաւ թէ մէկ Սիամ քան Աֆրիկէ կ'արժէ։

ԲԱՐԻԶ.— Մ. Հանոթօ Երեսփ. ժողովին ներկայացուց Զարին նամակն որով Պետերսպուրկ կ'հրաւիրէ զՄ. Ֆէլիքս Ֆօր։ Միանգամայն 500,000 ֆրանք վարկ խնդրեց ուղեւորութեան ծախուց համար և ըսաւ թէ ժողովն իր քուէով ազգային մեծ ցոյց մը պիտի ընէ, որ աւելի պիտի ամրապնդէ Ֆրանսան Ռուսիոյ միացնող կապերը (ծափահարութիւնք)։ Վարկը ղրկուեցաւ ելմտացոյցի յանձնաժողովին որ առանց վիճաբանութեան ընդունեց։

ՊԵԼԿՐԱՏ.— Սքուբչինայի համար Պելկրատի մէջ երկու արմատական ընտրուեցան։ Ամբողջ Սերպիոյ մէջ 188 արմատական և չորս ընդդիմադիր ընտրուեցան։ Արքայական հրամանագիր մը պիտի ծանուցանէ թագաւորին կողմէ ընտրեալ 61 երեսփոխանները։ Սքուբչինան թագաւորական հրամանագրով յարտաւոր նիստ պիտի գումարի յուլիս 11ին (Ն. Տ.)։

ԹՈՒԼՈՒԶ.— Սով գետին յորդելովը Սէն-Լօռան և Իլ-ան-Տառոն քաղաքներն ողողուեցան։ 70 տուն փլան և 16 մարդ մեռան։

ՄԱՏՐԻՏ.— Հեռագիր մը կ'ծանուցանէ թէ Փիլիպեան կղզիները բոլորովին խաղաղ են։

ԱՅՍ ԱՌՏՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳՐԵՐ

ԲԱՐԻԶ, 6 յուլիս.— Ի Բեդերսպուրկ Քրասնոյէ Սէլօ բանակետղին մէջ օգոստոս 25ին զօրահանդէս մը տեղի պիտի ունենայ ի պատիւ Ֆրանսայի Հանրապետութեան Նախագահին։

ՀՌՈՄ.— Արքայական պալատան մէջ մասնաւոր յարկ մը կ'պատրաստուի Պուլկարիոյ իշխանին համար, որ պաշտօնապէս պիտի ընդունուի։

ՏՈՔԹ. ՃԵՎԱՀԻՐՃԵԱՆ
ԲԺԻՇԿ, ՎԻՐԱԲՈՅԺ, ՄԱՆԿԱԲԱՐՁ

Թէ իբրեւ Պետական հիւանդանոցներու բժիշկ եւ իբրեւ Քաղաքապետական բժիշկ, եւ թէ իբրեւ մասնաւոր բժիշկ, իր երկարամեայ փորձառութեամբ, ի վիճակի է գոհ ընելու իրեն դիմողները։ Վերաբուժութեան ու Մանկաբարձութեան մէջ ի կիր կ'առնու ամենանոր գործիքներն զորս այս անգամ իրեն հետ բերած է Բարիզէ, ետքը մեծ Հիւանդանոցներուն մէջ անոնց գործողութիւնը մօտէն ուսումնասիրելէն ետքն, ապահովման ու մաքրութեան ամենավերջին մէթոտներն, որոց շնորհիւ Վերաբուժութեան ու Մանկաբարձութեան գործողութիւնք այժմ անվտանգ եւ ապահով կը համդիսանան արդի Գիտութեան եւ Արուեստին առջեւ։ Ամէն օր հիւանդ կ'ընդունի իր տունը, Լանկա, Թուլումպա-Մէյտանը, Թ. 128, եւ Բշ., Եշ. եւ Շբ. օրերը ժամ 4-6 Մէրճիմէքճեան դեղարանը Պանչէ-Գարըս։ Իսկ Գշ. կէս օրէն ետքն աղքատ հիւանդները ձրի կ'դարմանէ Անտոն էֆ. Գալֆաեանի դեղարանին մէջ ի Լանկա։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Գաղատիոյ Ազգ. Որբանոցն Աստուածածնի առաջիկայ Վերափոխման տօնին օրը պիտի բացուի Էնկիւրիի Ս. Աստուածածնայ Վանքին մէջ։ Այս որոշումը վերջնապէս տուեր է տեղւոյն Ազգ. Վարչութիւնն, ի գլուխ ունենալով իր բարեջան Նախագահը։ Ժողովուրդն ալ ոգեւորուած է այս օգտաշատ հաստատութեան օր առաջ բացումը տեսնելու։ Արք եւ կանայք իրարու հետ կ'մրցին բարեպաշտական գումարի եռանդով։ Մէկ երկու օրուան մէջ 100 ոսկի հանգանակեր են։ Հանգանակութիւնը ժողովրդեան ամէն դասակարգերուն վրայ ընդհանրացած է՝ որոշմամբ առաջնորդական Տեղապահին և Ազգ. Վարչութեան։ Վանքին զանազան մասերն Որբանոցի պէտքերուն յարմարցնելու համար հիմնութիւնք և նորոգութիւնք արդէն սկսած են Վանքին մէջ։ Պատրիարքարանէն ուզուած են քանի մը որբ, որք Վերափոխման տօնէն չորս օր առաջ Էնկիւրի պիտի հասնին տեղն որբ ալ Գաղատիոյ զանազան թեմերէն պիտի առնուին ընտրանօք։ Որբանոց-Կրթարանը պիտի ունենայ միայն Խնամակալութիւն մը այրերէ եւ կիներէ բաղկացած։ Հաստատութեան վերատեսչութիւնն յանձնուած է Արմաշի Նորընծաներէն Տ. Սիմէոն վարդապետին։ Ազգ. վարժարանի աշակերտք 300 ղրշ. հանգանակեցին Որբանոցին համար։ Անոնցմէ ետ չմնալու համար, աշակերտուհիք ալ հանգանակութեան սկսան։— Էնկիւրիի մէջ ցարդ Ազգ. տուրք մուտ գտած չէր։ Այս կիրակի Գաւառային ժողովն ի նիստ հրաւիրուեցաւ Ազգ. տուրքն որոշելու, գործադրութիւնն յանձնելով Քաղաք. Ժողովին։ Տեղապահին առաջարկին վրայ, որոշուեցաւ Ազգ. տուրքին հասոյթին կէսն յատկացնել ազգ. երկսեռ վարժարանին։ Ժողովին եւ

Խորհուրդները գրէթէ ամբողջովին կազմուած են։ Ազգ. վարժարանին քննութիւնք չաքթուս սկսան, և Հոգաբարձութեան ատենապետ և Նոր Թաղաց. Ժողովին անդամ Ցարութիւն էֆ. Շամլըեան անձնական հրաւիրագրով բոլոր Վարչական Ժողովներն եւ Խորհուրդներն հրաւիրեց ներկայ գըտնուելու քննութեանց։

— Վանայ առաջնորդական տեղապահ Տ. Սահակ Ծ. Վրդպ. Բաղրեւանդցի, որ ի Նորըը գարու քարոզչութեան պաշտօն կ'վարէ, իր պարապոյ ժամերուն մէջ տեղական երկասիրութիւն մը յօրինած է, յորում Վանայ և շրջակայ գաւառաց վաչկատուն ժողովրդեան ամենագրութիւնը կ'ընէ բանասիրական ծանօթութիւններով։

—Վարագայ վանքի հինաւուրց միաբաններէն ճգնազգեաց Տ. Վրթանէս Ծ. Վրդպ. Տէր-Սարգսեանց օդափոխութեան և Ս. Միւռոն բերելու համար էջմիածին գացեր է անցեալ ամսոյն մէջ։

—Կրօնական Ժողովը ի նիստ գումարեցաւ երէկ ի Պատրիարքարան նախագահութեամբ Ամեն. Ծ. Պատրիարք Հօր և ատենապետութեամբ Տ. Գրիգորիս եպիսկ. Ցովհաննէսեանի և հետեւեալ որոշումներն ըրաւ. — Խնդրոյ մը առթիւ որոշեց բացատրութիւն պահանջել Պօյաճը գիւղի Թաղ. Խորհուրդէն։ Հրաւիրեց Տ. Ցովհաննէս վրդպ. Հարիկեան ներկայանալ Կրօն. Ժողովոյ առաջիկայ նիստին։ Պօյաճը գիւղի եկեղեցւոյն նուիրուած խաչելութեան պատկերի օծման համար արտօնութիւն տուաւ։ Պոլրկազի Թաղ. Խորհրդոյ պատասխանագիրը կարդալով տեղեկացաւ որ քաղաքին եկեղեցւոյն մէջ պաշտօնավարող Տ. Սահակ քահանան Թերացած չէ ընաւ իր եկեղեցական պաշտօնավարութեան մէջ, այլ միայն անձ մը ատելութեան ոգւով կ'հակառակի յիշեալ քահանային դէմ։ Թօփ-Գափուի Թաղ. Խորհրդոյ ղրկած մէկ տեղեկագրէն իմացուեցաւ թէ Տ. Գէորգ քահանայ Անանեան մեկնած է անտի, ապրուստի մասին հասոյթ մը չգտնելուն համար, ըստ որում Թաղին Ժողովուրդն օտար Թաղերու քահանայից բաժնուած ըլլալով, միմիայն ներքին հասոյթով քահանայի մը ապրիլն անկարելի եղած է հոն։ Ցիշեալ քահանային Թօփ-Գափուէն Ֆէրի-գիւղ փոխադրուելուն հաւանութիւն տուաւ Ժողովը։

—Անցեալ կիրակի Գատը-Գիւղի Թաղ. Խորհրդոյ ընտրութեան քուէարկութիւնը կատարուեցաւ։ 439 ընտրելներէն 197 քուէ եկած էր, 93 նամակ և 104 անձամբ ներկայ։ Քուէից առաւելութեամբ ընտրեցան՝ Նազաւեան Գրիգոր 139, Սարգիսօֆ Գառնիկ 119, Բանիկեան Լեւոն 99։ Իսկ համեմատականի մնացին Բարսեղ ըՍտամպօլեան, Բարսեղ Ս. Մանուկեան, Մեսրոպ Ֆէնէրճեան, Գառնիկ Համբարձումեան, Եղիա Չիչէկեան, Նազարէթ Մուրատեան, Սահակ Ղազարոսեան, Ցակոբ Ինայէթեան։ Համեմատականի քուէարկութիւնը պիտի կատարուի յառաջիկայ կիրակի։

—Տ. Մելքիսեդեկ Եպսկ. Մուրատեան Ենի-Գիւղ փոխած է առժամապէս, ուր ամառը պիտի անցնէ օդափոխութեան համար։

—Ռովային Նախարարութեան Առողջապահական Ժողովոյ անդամ Տքդ. Սեւեան փաշա իր բազմաժամանակեայ ծառայութեան պատճառաւ Կայս. Իրատէով հանգստեան կոչուեցաւ, երեք հազար ղրշ. ամսաթոշակով։

—Նիկոմիդիայէ մեզ կ'գրեն կէսպաշտօնապէս թէ «Ցոբելեանը զոր տօնեց վիճակիս Ս. Առաջնորդը՝ կրկին էր և ո՛չ եռբեակ, այսինքն՝ իր ծննդեան 51րդ տարեդարձն եւ իր եպիսկոպոսութեան 11րդ տարեդարձը։ Հետեւապէս, առաջնորդական 25ամեակի կամ յիշատակ Ցոբելեանին լուրն ալ կանխահաս էր»։—Կ'մաղթենք որ Տ. Ստեփաննոս Սրբազան օր մը իր առաջնորդութեան 25րդ տարեդարձն ալ տօնելու հասնի առօք փառօք։ Բայց չենք հասկնար որ ծայրը մէկ ունեցող թիւերն ի՛նչ պատճառաւ մասնաւոր հրապարակ կ'թուին իրեն։ Առաջին անգամն է որ կ'լսենք թէ առաջնորդ մը իր ծննդեան յիսունմէկերորդ տարեդարձին և իր եպիսկոպոսութեան տասնմէկերորդ տարեդարձին առթիւ յատուկ պաշտօն, պատարագ մատուցեր է, հանդէս կատարեր է, և կատարել տուեր է։ Բայց քանի որ առաջնորդ և Ժողովուրդ խօսք մէկ են ո՛ եւ է առթիւ ուրախանալու եւ զուարճանալու համար, մեզ ուրիշ բան չի մնար բայց եթէ կատարելագոյն երջանկութիւն մաղթել այս սիրակցորդ ամոլին։

—Աստաբազարէ մեզ կ'գրեն թէ յունիս 17/29էն հայ-աւետարանականաց Ժողովարանին մէջ տեղի ունեցաւ մանկապարտէզի հանդէսն, և չատ հաւնուեցաւ։ Օր. Մաննիկ Ուզունեան և Օր. Արմենուհի Գավալճեան չատ լաւ աշխատեր են մանուկները մանկավարժական նոր մեթոտներուն համեմատ կըրթելու։—Հետեւեալ օրն ալ Ժողովարանին մէջ կատարեցաւ Հայուհեաց Բարձրագոյն վարժարանին ամավերջի հանդէսն, որուն ամէն հասարակութիւններէ չատեր հրաւիրուած էին, և կառավարական անձնաւորութիւններէ զատ, Տ. Կարապետ Մալըմեան վարդապետ և ազգային երեւելիք եւս ներկայ էին։ Ընթացաւարտ օրիորդք իրենց աւարտական ճառերն արտասանեցին։ Առաջին ճառախօսն էր Աստաբազարցի Օր. Քրիստինէ Ս. Տայլէրեան, որուն նիւթն էր «Դաստիարականն ու Ցառաջդիմութիւնը»։ Օվաճըգցի Օր. Աննիցա Ց. Կարապետեանի նիւթն էր «Այսօր և Վաղը»։ Աստաբազարցի Օր. Սուլթանա Տ. Գարսամեան օղլու անգլ. խօսեցաւ արեւուն ջերմութեան վրայ։ Թամլըճ գիւղացի Օր. Հրանոյշ Տ. Պաղտասարեան Բնութեան Գեղեցկութիւնները նկարագրեց, (որոմէ մէկն ալ շրջանաւարտ օրիորդաց այսպիսի դասակարգ մը պէտք է համարուի)։ Երաժշտութիւն ալ եղաւ, բայց դիտուեցաւ որ հայ օրիորդք չնուագեցին։ Արդեօք երաժշտութեան դաս առած չէին՞։ Ի վերջոյ, Աստաբազարցի Օր. Աղաւնի Ս. Պաղպաղեան Դպրոցներու վրայ, եւ Ագհիսարցի Օր. Սիրանոյշ Գ. «Տօնիկեան Մեր Պարտքերուն վրայ» ճառախօսեցին։ Ապա Պատ. Նախագահին հրաւէրով, խօսք առին Աստաբազարի կառավարիչ Մէհմէտ Նիւսէթ փաշա, Մէարիֆի կողմէ եկած Ասըմ պէյ, ապա Տ. Կարապետ Վ. և Տքդ. Գավալճեան։

ՌՈՒՍՈՒՑՉԱԿԱՆ ԸՆՏՐԵԼԵԱՑ ՔՆՆԻՉ ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎ.—Ուսումն. Խորհրդոյ կողմէ կարգեալ ուսուցչութեան ընտրելեաց Քննիչ Ցանձնաժողովը, որ ըստ կազմական կանոնագրի՝ ներկայ Ցլս. և Օգս. ամսոց մէջ ի նիստ գումարուելով պիտի կատարէ ներկայացող ընտրելիներու քննութիւններն, հրաւիրուած է նախապատրաստական նիստ ընել յառաջիկայ Գչ. 1 Ցլս., Ժամ 3 ին Ղալաթիոյ Ժողովարանին մէջ, ատենապետութեամբ Ուսումն. Խորհրդոյ ատենապետ Տոքթ. Թորգոմեանի, որոշելու համար իր գումարմանց օրը, Ժամն և այլ յարակից պարագաներն, որպէս զի ըստ այնմ յատուկ յայտարարութեամբ կարեւորը զեկուցուի առ ուսուցչական ընտրելիս։ Քննիչ յանձնաժողովը կազմուած է սապէս. Տ. Գէորգ Ծ. Վ. Երէցեան, Տ. Բարգէն Վ. Կիւլէսէրեան, Տ. Խորէն Վ. Պէհրիկեան։ Տկն. Զապէլ Տօնէլեան, Տկն. Մաքրուհի Մըրասեան, Օր. Զարուհի Սէֆէրեան, Օր. Մաքրուհի Ֆրէնկեան։ Տեարք՝ Աթանաքինէ Արապեան, Արիստակէս Պօյաճեան, Աւետիս Առանձար, Գարեգին Գավաֆեան, Գէորգ Թորգոմեան, Գրիգոր Զօհրապեան, Գրիգոր Մարգարեան, Տոքթ. Գափամաճեան, Եղիա Տէմիրճիպաշեան, Թովմաս Թէրզեան, Կարապետ Իւթիւճեան, Մարկոս Աղաբէկեան, Միհրան Արիկեան, Միհրան Տէօվլէթեան, Մելքոն Տիրացուեան, Խաչիկ Թոհճաձեան, Ցովհաննէս Մուրատեան, Ցովսէփ Եուսուֆեան, Նշան Ղուկասեան, Սիմոն Ցակոբեան, Սիմոն Գափամաճեան, Սրապ Թղլեան, Տքդ. Տաղաւարեան։

Ցառաջիկայ Շբ., տօն Դիւտի Նըշխարաց Ս. Լուսաւորչի, կլզելոյ եկեղեցւոյն տօնախմբութեան օրն ըլլալով, հետեւեալ օրն կիրակի Ցնս. 29, Եւրոպաղիմայ Պատր. Փոխանորդ Գեր. Տ. Գէորգ Ծ. Վրդպ. Երէցեան հանդիսաւոր Ս. Պատարագ պիտի մատուցանէ Ս. եկեղեցւոյն մէջ ի հոգեւոր միսիթարութիւն կլզեցնոց բարեպաշտ ազգայնոց։ Պատարագի արարողութիւնը կ'սկսի ի Ժամ 2 և կ'աւարտի ի Ժամ 3½։ Ի դիմաց Թաղ. Խորհրդոյ Գնալը կղզւոյ

Վ. Ատենադպիր — Ատենապետ
Կ. Մ. Սեֆէրեան — Ս. Ա. Թաշճեան

Գընալը կղզի, 25 Ցնս. 1897.

ՆԱՆ. — Միւս կղզիները բնակող բազմաթիւ ազգայիններէն անոնց համար՝ որք իրենց քրիստոնէական պարտաւորութիւնը կատարելու նախանձախնդրութիւնն ունին, Խորհրդոյս կողմանէ այնպէս մը կարգադրուած է որ ոչ միայն յառաջիկայ կիրակի Եկեղեցւոյս տօնախմբութեան օրն, այլ եւ առմառնային ամէն կիրակի օրեր առաւօտուն Ժամ 12¼ին Մեծ Կղզիէ մեկնող չոգենաւով Գընալը եկող ազգայինք ճիշդ 2½ Ժամ միջոց ունենալով կարենան ներկայ գտնուիլ եկեղեցական արարողութեան ցվերջ Ս. Պատարագին, և Ժամ 2¼ին կամուրջէն մեկնող չոգենաւով (որ 3½ին Գընալը կղզի կ'Ժամանէ) իրենց տեղերը վերադառնալ։

ՄԵՍՐՈՊ ՀԻՒՍԷՑԻՆՃԵԱՆ

Հանրածանօթ ծաղկավաճառ և վարդարող հարսնիքի մասերու, Գամանօ խանի անկիւնէն փոխադրուած է Զաքիաքճըլար եօքուշ Մեծ Նոր խան վարի յարկ թիւ 47, ուր կ'վաճառէ հարսերու համար ծաղկաւէտ կըրլանդներ, քօղեր, ձեռնոցներ, ևլն. և կ'զարդարէ հօրոխ Մոդ վայելուչ և ճաշակաւոր, համեստ գներով։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ

Պոլսոյ Ապահովութեան Սնտուկին տնօրէն անուանեցաւ արկղակալը՝ Սուլեյման Նուլլահ էֆ.։

—Էսիրնէի Ալաճա Ապատ գաւառակին Գայմագամ անուանեցաւ Բէչանի Գայմագամ Սալիհ էֆ. որուն յաջորդեց Ալաճա Ապատի Գայմագամ Ա. Նասոթաս էֆ.։

—Բ. կարգի Օսմանիյէ պատուանշան տրուեցաւ Մէնդէչէի Նորընտիր կառավարիչ Ճելալ փաշայի և Օսմ. Պանքային Պաղտատի ճիւղին տնօրէն Եաքովիտի էֆ.ի։

ՕՍՄ. ԱՐՏԱՍՈՒՈՐ պատուիրակութեան նախագահ արարողապետ Միւնիր փաշա երէկ Բարիզէ մեկնած ըլլալով, վաղը Պուքրէչ պիտի հասնի, ուր երկու օր մնալէ յետոյ, մայրաքաղաքս պիտի վերադառնայ։

ՖԵՐՄԱՆԱԿԱՆ դեսպան Պ. Սաուրմա Ծէլչ երէկ ընդհ. հիւպատոսին հետ Քիւսթէնճէ ուղեւորեցաւ ռումանական Մէջիտ չոգենաւով։

ԴԱԴԱՐՈՒՄ «ՄԱԼԻՄԱԴ»Ի.—Մալէ-Թէփէ պատուէրներու անսաստած ըլլալով, եպարքոսական հրամանաւ դադարման դատապարտուեցաւ։

ԷՕԺԷՆԻ կայսրուհին կիրակի օրն Իւ Թէ-լ զբօսնանաւով Պրուսա ուղեւորեցաւ։ Մեկնելէ առաջ, իր ջերմագին շնորհակալութիւնները մատուցանել տուաւ յոյս Կայս. Գահոյից։ Հիւրամեծար Սձմէտ Ալի փաշա, կայս. հրամանաւ, մինչեւ Պրուսա կայսրուհւոյն ընկերացաւ։ Էօժէնի կայսրուհին երկու օր Պրուսա մնալէ յետոյ, երէկ Մուտանիայէ մեկներ է ուղղակի Սևծով, անտի Կովկաս երթալու համար։

ՖԷՐԻԴ ԵՈՒՍՈՒՖ ԶԻՑԱ փաշա Երզնկայի բէտրիֆ զօրաց հրամանատար կարգուած ըլլալով, Էրզրումէ ճամբայ ելեր է Երզնկա երթալու համար։

ԱՏԵՐՆԻ նահանգին Տէֆթէրտարը Բաղըր պէյ երէկ մայրաքաղաքս եկաւ։

ՈՂՈՂՈՒՄ. — Քղիէ կ'գրեն թէ մայիս 27ին Քղիի մէջ մեկուկէս Ժամ կարկուտ և հեղեղանման անձրեւներ տեղալով, երկու գետակներ յորդեր և քաղաքին մէկ մասն ողողեր են։ Քանի մը հայերու տուները փլեր, գոյքերուն մէկ մասը ջուրերէն քշուեր և 10ի չափ այծեր խեղդուեր են։ Բարեբախտաբար մարդու կորուստ չէ պատահած։

ԻԶՄԻՐԻ մէջ Կուրճի Օսման աւազակապետն իր մարդերով ձերբակալուեցաւ և հարցաքննութեան ենթարկուեցաւ։

ԿՐԷՑԷԼԻ ածխահանքերու ընկերութեան նոր առած չոգենաւը՝ պելժիական դրօշով, Պոլսոյ նաւահանգիստը Ժամանեց, ուսկից Էրէյլի պիտի երթայ ածուխ բեռցնելու։

ԴԱՐԴԱՆԵԼԼԻ մէջ խրած աւստրեան Մէքիֆ չոգենաւն ազատուած ըլլալով այսօր Պոլսոյ նաւահանգիստը կ'Ժամանէ։

ՊՈՒԼԿԱՐ կառավարութիւնը խնդրեց Բ. Դուռնէն առեւտրական ներկայացուցիչներ կարգել ի Սէրէզ և ի Գավալա։

ԺԱՆՏԱԽՏ. — Ճիտտէի մէջ կիրակի և Բշ. Ժանտախտէ դէպք ու մահ չպատահեցաւ։

—Պոմպայի մէջ չաբաթը 25 մահ կ'պատահի և Քուրաչիի մէջ ոչինչ։

ՊՐՈՒՍԱՅԻ դատական քննիչը Բլօթանեա գնաց և գաւառին դատական գործերու քննութեան ձեռնարկեց։

ԱՒԱԶԱԿՈՒԹԻՒՆ.—Աէրէպի կողմի ոստիկան-զինուորաց խումբ մը տուն մը պաշարեր է, ուր Իսմայիլ ու Սալիհ անուն աւազակապետներ ապաստաներ էին։ Երկու կողմէ զէնք պարպուելով Իսմայիլ սպաննուեր է. ասոր կինն՝ Էմինէ 35 տարեկան՝ ըէվոլվէրով 7—8 Ժամ դէմ դրեր է ոստիկան-զինուորներուն, բայց տեսնելով որ օգուտ մը չկայ, տունը բռնկցուցեր է ազատելու համար, յակոյն վիրաւորուած ձերբակալուեր է։ Այս միջոցին աւազակապետ Սալիհ յաջողեր է փախչիլ։ Էմինէ այնչափ քաջութեամբ դիմադրեր է որ պահ մը իր երիկը ձեռքէն վիրաւորուած ըլլալով չէ կրցեր է հրացանը լեցնել. Էմինէ թէ՛ ամուսնոյն հրացանը լիցուցեր և թէ միւս կողմէ իր ձեռքի րէվօլվէրը պարպեր է։

ՄԱԽՍՈՒՍԷԻ Քէօմիւր Փոլո չոգենաւն երէկ Պոլսոյ նաւահանգիստը Ժամանեց 190 հիւանդ զինուորներով որք իրենց ծննդավայրերը պիտի ղրկուին։

ՀԱԼԷՊԻ դատական քննիչն Ուրֆա Ժամանեց գաւառին դատական գործերը քննելու։

ԹԷՔԻՐՏԱՂԻ Նորընտիր կառավարիչ Րիզա պէյ իր նախորդ պաշտօնատեղիէն մայրաքաղաքս եկաւ, ուսկից Թէքիրտաղ երթալու։

ՍԱԼՈՎԱՅԻ աւազակութեան դէպքին համար դատապարտեալք մայրաքաղաքս բերուեցան։

ԽՂԵՐՈՒՆԱԴԱՏ ատեանն երէկ դատեց Ահմէտ ու Հասան անուն անձերն որք Սկիւտարի մէջ իրենց մօրուն սպաննած էին։ Ահմէտ դատապարտուեցաւ տասնհինգ տարուան տաժանակիր աշխատութեան, իսկ Հասան անպարտ արձակուեցաւ։

ՆԻԿՈՄԻԴԻԱՑԷ մեզ կ'գրեն Ցնս. 22 Թուով. —«Անցեալներն Իզմիտի շրջականերէն 40 բեռ ծխախոտ Էրէնքէօյի կողմերը կ'տարուին մաքսանենգներու կողմէ, որոց մէջ կ'գտնուին եղեր տեղացիները Գանտրայի կողմը Փաշաման Հիւսէյինը լեռը տանող աւազակախումբէն փախստական 3 հոգի և Գարամուսալի կողմերէն նշանաւոր մաքսանենգ Մուսթաֆա Զավուշ։ Ասոնք իրենց ծխախոտները տեղաւորելէ յետոյ, նոյն կողմերու Րէժիի պահակներու դէմ հին ոխ մը ունենալով, Գարթալի գաւառակին մէջ Շըլիլը գիւղին Րէժիի պահականոցին վրայ կ'յարձակին և դէտերու դէմ զէնք կ'գործածեն. դէտերն, յանկարծակիի եկած, իրենք ալ կ'սկսին զէնք գործել. երկուստեք բաւական կռուելէ յետոյ դէտերը կ'վանեն մաքսախոյսները։ Երկու կողմէ սպանեալ եւ վիրաւորեալ կան լսածիս նայելով։ Այժմ այս դէպքին քննութիւնը կատարուելու վրայ է տեղւոյս կառավարութեան միջոցաւ։»

ԴԱՏԱՍՏԱՆ.—Քաղաքապետութեան նախորդ ընդհ. քննիչ Միւմթազ պէյ դատաստանի ենթարկուած էր Քաղաքապետութեան սնտուկէն դրամ խըրած ըլլալու ամբաստանութեամբ։ Պետական Խորհրդոյ նախադատ ատեանը նախընթաց օր այս դատով զբաղելով, անպարտութեան վճիռ արձակեց եւ Քաղաքապետութիւնը դատապարտեց դատական ծախուց վճարման։

ՑԱՐՁԱԿՈՒՄ. — Իտալական դերհիւպատոս Մ. Սթրանիէրի, նախընթաց օրը Բերա Գոնքորտիայի առջեւէն անցած ատեն, Միսինդյի Ֆօթի անուն վաճառականի մը կողմէ գաւազանի հարուած մ'ընդունեց գլխուն, որ վիրաւորուեցաւ։ Ցարձակողն անմիջապէս ձերբակալուեցաւ։ Կ'ըսուի թէ այս յարձակման շարժառիթն է դատական գործ մը, որոյ մէջ իտալական դերհիւպատոսը Ֆօթիի հակառակորդին կողմը բռնած է եղեր։

ԽԵՂԴՈՒԱԾ.—Օսման անուն Թուրք մը երէկ առաւօտ նաւակ մը վարձելով, Սիւալիճէի դիմացը գտնուած կղզեակը կ'երթայ խոտ քաղելու սակայն նաւակը կապուած տեղէն քակուելով, ջուրերէն կ'քշուի. նաւավարն այս տեսնելուն պէս ի՛նքզինքը ծովը կը նետէ և նաւակն ազատելու տեղ ինքզինքը կ'ազատէ այս ցաւոց աշխարհէն, ծովամոյն ըլլալով։

Ս. Կ. ԱԿՍԱՑԵԱՆ
ԶՆԱՐԻՉ ԵՒ ԳԾԱԳԻՐԻՉ

1. Մասնաւոր դասախօսութիւնք գծագրութեան, գծագիտութեան և գեղագրութեան։— 2. Ճարտարապետական, երկրաչափական ամէն տեսակ գծագրութիւնք. պատմայի և խալիի նկարներ եւրոպական և ասիական ճաշակաւ, մօնօկրամներ, պատուիի և ամանդըռնի վերարկուներ ամէն տեսակ գծագրութիւնք, նոյնպէս ասուի բարձերու ամէն տեսակները թէ՛ թաւիչի և թէ՛ զանազան կերպասից վրայ. Ջրանկարի, և նկարչական ամենատեսակ աշխատութիւնք։ Օրացուցերու, քարթ-ատտիզներու, սիկարէի թղթոց մեծ ազդարարութեանց և նօթայի վերարկուներու պատկերներու շինութիւնք։ Գծագրութիւնը խիստ գոհացուցիչ պայմաններով։ Կ. Պոլիս, Սուլթան-Համամ Սարաֆիէ խան թիւ 24։

ՍԵՂԱՆԱՒՈՐԱԿԱՆ

ՍԱԿԱՐԱՆ ՂԱԼԱԹԻՈՅ

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. Քոնսօլիտէ Սէրի Դ. Օ. Ռ.		23 08½
Ամէնէն բարձր գին	»	23 13
Ամէնէն վար գին	»	23 02
Րումէլիի երկաթ. գոց.	Ֆր.	106 —
Ամէնէն բարձր գին		106 75
Ամէնէն վար գին		105 37½

ՏՈՔԹՈՐ Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՎԿԱՅԵԱԼ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ—ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
Հաստատեալ յամին 1852

Նորահնար գործիքի մը միջոցաւ ամենասաստիկ ցաւած ակռաները, մէկ անգամէն վայրկենապէս կը լեցնեն, ցաւով դիմել եւ բուժուած վերադառնալ։ Կատարելագործեալ եղանակաւ, նուրբ, ճաշակաւոր եւ դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար եւ նման բնականի, գէմէթ ձեւակերպութեամբ (ըստ տարիքի), ժամկէտութեամբ, եւ ազատ արտասանութեամբ երաշխաւորեալ։ «Սկոտբիթ» կոչուած բերնի հիւանդութիւնը, երեք այցելութեամբ կատարելապէս կը բուժեն, ինչպէս նաեւ թմրեցուցիչ դեղերու, եւ նորահնար աքցաններու միջոցաւ առանց ցաւի ատամհանութիւն։

Թիւ 396 Մեծ-Փողոց Բերա (Եանիի գարեջրատան վրայի յարկը ճիշդ Զրպուգճեանց դէմ)։

Գատըգիւղի յաճախորդք կրնան դիմել նաեւ իրենց բնակարանը թիւ 1 Նոր բացուած Խրիսովէլի փողոց ամէն օր։

Ց. Գ. — Հաւասարելու համար Եւրոպիոյ եւ Ամերիկայի առաջին կարգի ատամնաբոյժերու, ձմեռները կիրակի օրերն ալ, ինչպէս նաեւ մինչեւ կէս գիշեր հիւանդ կ'ընդունին Բերայի գործատեղին։

ԲԱՑՈՒՄ, 25 Ցունիս

Օսմ. Քոնս. Սէրի Դ. Օ. Ռ.		23 03
Րումէլիի երկաթուղի	Փր.	105 75
Օսմանիյէ	»	— —
Ռէժի	»	— —
Օսմ. Պանքա	»	13 10
Քաէտր Ժէնէրալ օթթօմ.	»	7 06
Երկրագործական Պանքա	»	9 —
Սօս. Օթ. Շոմէ է Վալ. Ա. Ռ.		3 14
Օսմ. Ապահ. ընկեր.	»	4 01
Թրամուէյ բաժնեթ.		680 —
» մուխասիս		230 —
Թրամուէյ պարտաթ.	Ֆր.	495 —
Տէրքօսի ջուրի ընկ.	»	330 —
Քարափ Կ. Պոլսոյ	»	450 —

ԱՌԻԼԱՆՑ

Քօնսօլիտէ ութ օրուան Օ. Ռ.		5 —
» մէկ ամսուան »	»	— —
Րումէլ. երկ. ութ օրուան »	»	— —
» » մէկ ամսուան »	»	— —

ԸՆԹԱՑԻԿ ԴՐԱՄՈՑ

20 ֆրանքնոց	ղրշ.	87 12
Անգլիական ոսկի	»	110 01
Բօլ էմբէրիալ	»	90 —
Մէճիտիյէ արծաթ	»	108 12
Րուպլի թղթադրամ Օ. Ռ.		8 58

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	ղրշ.	109 ¾
Փարիզ 3 »	ֆր.	22 92½
Ֆիօրին մանտա	»	10 86½

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՔ

ԼՈՆՏՈՆ, 6 Ցուլիս

Օսմ. Քոնսօլիտէ Սէրի Ա. Ա. Ռ.		66 —
» » » Բ.	»	36 75
» » » Գ.	»	22 12
» » Դ.) բաց.	»	21 25
) գոց.	»	21 13
Փոխառութիւն Գասապա	»	82 50
» Օսմ. 3½%	»	98 50
Օսմ. Կայս. Պանքա Գ.Կ.	»	12 18
Այտընի երկաթուղի	»	14 50
Եգիպտական Միացեալ	»	107 —
Անգլ. Քօնսօլիտէ Գ. Կ.	»	112 81
Հելլենական 5% Գ.Կ.	»	24 50
Մօնօբօլ Հելլենական 4%	»	27 50
Ռանթ » 4%	»	21 50
Պուլկ. փոխառ. 6% 1888	»	98 —
» նոր » 6% 1892	»	98 —
Փոխան. Փարիզի վրայ	»	25 26¼
Դրամադեղչ	»	2 —

ՎԻԷՆՆԱ, 6 Ցուլիս

Փոխան. Փարիզի վրայ	Ֆիօր.	47 65
» Լոնտոնի վրայ	»	119 90
Րումէլիի երկաթուղի	»	57 10

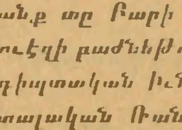

Մանկավարժական Բերականութիւն
Մասն Ա. լաթակազմ 1¼ ղրշ.
Մանկավարժական Բերականութիւն
Մասն Բ. լաթակազմ 2½ ղրշ.
Մայրթեան Չեւագիտութիւն 5 ղրշ.

ՏՔԴ. ՃԷԼԱԼԵԱՆ
Մասնագէտ գողոյ, ծննդաբերական և մորթային հիւանդութեանց.—Բերա, Մեծ Փողոց, թիւ 4, Միսք փողոցի գլուխն, ուր ամէն օր հիւանդ կ'ընդունի։ 19—30

Օսմ. Ռէժի	»	159 —

ՓԱՐԻԶ, 6 Ցուլիս

Օսմ. Քոնս. Սէրի Դ.) բաց.	Ֆր.	21 60
) գոց.	»	21 47
» » » Բ.	»	— —
» » » Գ.	»	22 30
Րումէլիի երկաթուղի	»	108 50
Մաքսատուն	»	— —
Օսմ. Ռէժի	»	— —
Օսմ. Կայս. Պանքա Գ.Կ.	»	558 —
Ֆրանս. Ռանթ 3%	»	104 10
Քաէտր Լիօնէ	»	778 —
Պանք տը Բարի »	»	858 —
Սուէզի բաժնեթուղթ »	»	3189 —
Եգիպտական Իւնիֆիէ	»	— —
Իտալական Ռանթ »	»	93 90
Սպանիական արտաքին »	»	61 81
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25 105
Դրամադեղչ	»	2 —

ՊԵՐԼԻՆ, 6 Ցուլիս

Օսմ. փոխառութիւն 1888	մարք	92 20
Րումէլիի երկաթուղի	»	110 50
Անատ. երկ. պարտաթղթ.	»	90 50
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20 310

Տոքթ. Մ. Մացոնեան պատիւ ունի ծանուցանել թէ գաւառներու մէջ բազմամեայ փորձառութիւն ստացած, այժմ վերահաստատուած է Գատըգիւղ Սարըր Ալաճ Բաշըն փողոց։ Կ'դարմանէ մասնաւորապէս ներքին և ծննդաբանական հիւանդութիւններ. կ'կատարէ վիրաբուժական ամէն գործողութիւն։ Ի դիւրութիւն Պոլսեցւոց յաճախորդաց, կ'գտնուի ամէն Գչ. և Ուրբաթ Գում-Գաբու Սգաալիօն ճատտէսի Զաքիֆեան դեղարանն։ Աղքատաց ձրի դարման Շչ. կէս օրէ վերջ իր տունն։ Իսկ Գչ. նոյն դեղարանը։ 6—40

ՃԵՐՄԱԿԵՂԷՆ ԵՒԼՆ. ԼՈՒԱԼՈՒ ՀԱՄԱՐ ԳՈՐԾԱԾԵՑԷՔ

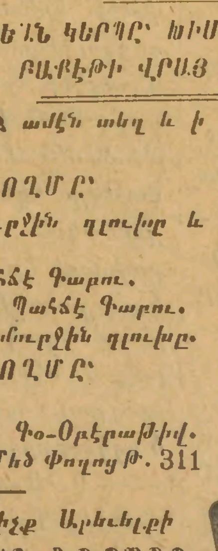

ԼԷՍՍԻՎ ՏԻՒ ԺԷՆԻՆ

ԾԱԽՔԻ ԵՒ ԺԱՄԱՆԱԿԻ ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՔՐՈՒԹԵԱՆ ԿԱՏԱՐԵԼԱԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԱԳՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆ
ՃԵՐՄԱԿԵՂԷՆՆԵՐՈՒ ԵՒ ԱՅԼՈՑ ՀԱՄԱՆԵՒԱՆՈՒՄ

ԿԱՐԵՒՈՐ. — ԼԷՍՍԻՎ ՏԻՒ ԺԷՆԻՆ ԲՆԱՒ ՉԻ ՄԱՇԵՑՆԵՐ

ԵՒՐՈՊԻՈՅ ԵՒ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՄԷՋ 100,000,000 ԲԻԼՕ ՏԱՐԵԿԱՆ ՍՊԱՌՈՒՄ

ԳՈՐԾԱԾՈՒԹԵԱՆ ԿԵՐՊԸ՝ ԽԻՍՏ ԴԻՒՐԻՆ՝ ԻՒՐԱՔԱՆՉԻՒՐ ԲԱԳԷԹԻ ՎՐԱՅ ԿԸ ԳՏՆՈՒԻ

ԳՏՆՈՒԵՑԷՔ ամէն տեղ և ի մասնաւորի՝

ՊՕԼՍՈՅ ԿՈՂՄԸ
Կ. Սաւրէնեան՝ Կամուրջին գլուխը և Գատը գիւղ.
«Պին պիր Չէչիտ» Պաճճէ Գարու.
Դեղարան Գասապեան Պաճճէ Գարու.
» Ծաննի՝ Կամուրջին գլուխը.

ԲԵՐԱՅԻ ԿՈՂՄԸ
Պօն Մարշէ՝ Բերա.
«Էքօնօմիք» Սօսիէթէ Գօ-Օբէրաթիվ.
«Ալապուտէօզ» Բերա Մեծ Փողոց Թ. 311

Ընդհ. Ներկայացուցիչք Արեւելքի
Հ. ԵՒ Ա. ՍԷՓԷՆ ԵՂԲԱՐՔ
Թօհաֆճի Խան, Սթամպօլ

ՌՕՍԻԱ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

1881 Մարտ 20 ի կայս. Իրատէով արտօնեալ Ընկերութեան կեդրոնատեղին Բէթէրսպուրկ Ընկերութեան ապարանքը, Մեծ Մորսքայա 37 Ապահովագրութեանց ճիւղեր ՀՐԴԵՀ. — ԿԵԱՆՔ. — ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ. — ԱՐԿԱԾՔ։

Ընկ. գրամագլուխ ամբողջովին վճարուած 10,000,000 Ֆր.
Երաշխաւորութեան գումար 67,000,000 »
1895 ի հասոյթք 25,000,000 »
1881 էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրեալներուն վճարած է մօտ 100,000,000 »

Ընկերութեան քննիչ ի Կ. Պոլիս Ա. ՀԻՒՐՄԻՒԶ
Ղալաթիա, Քարաքէօյի վրայ (հին Մաքսատան տեղը)
Ընդհ. Գործակալ Թիւրքիոյ համար ԹԷՕՏՈՐ ԹԷՔԹԷՆ

ԻՒՆԻՕՆ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ ՀԻՄՆԵԱԼ 1828 — 1828 L'UNION DE PARIS — ԿԵՆԱՑ ՃԻՒՂ ՀԻՄՆԵԱԼ 1829

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ՓԱՐԻԶ ՊԱՆԴՈՒՄ ՓՈՂՈՑ ԹԻՒ 15, ԻՒՐ ԱՊԱՐԱՆՔԻՆ ՄԷՋ

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ			ԿԵՆԱՑ ՃԻՒՂ		
Դրամագլուխ	Ֆր.	10,000,000	Դրամագլուխ	Ֆր.	10,000,000
Պահեստ	»	7,650,000	Պահեստ	»	104,500,000
Թղթապանակի մէջ	»	69,246,000	Ապահովագրութիւնք	»	250,000,000
Հասոյթ 1892 տարւոյ	»	16,000,000	Հասոյթ 1892 տարւոյ	»	17,750,000
Հատուցուած վնաս	»	176,000,000	Հատուցուած վնաս	»	65,000,000

Ընկերութեան դրամատունն է Օսմ. կայս. Պանքան։
Մանրամասնութեանց համար դիմել առ Մասնաւոր Տնօրէն Տ. ՍԻՄՕՆ ՔԱՑՍԷՐԼԵԱՆ
Կ. Պոլիս, Ղալաթիա, Գարաքէօյ Եէնի-խան Ա. յարկ։
Կենաց ճիւղին Տեսուչ, ՄԻՀՐԱՆ ՏԷՐ ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ

ՔՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷ
ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԴՐԱՄԱԳԼ. 200,000,000 ՖՐ.
ՊԱՀԵՍՏՔ 40,000,000 ՖՐ.
ԱՄԲՈՂՋ ՎՃԱՐՈՒԱԾ
ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Կ. ՊՈԼՍՈՅ
Ղալաթիոյ խան Պարատէօյ, Խանը-բքին [illegible]
ԴԷՐ-ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ
Պոլսոյ կողմ, Սուլթան Համամ

ՔՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷՆ կը կատարէ սեղանաւորական ամէն տեսակ գործողութիւն։

Փոխատուութիւն կ'ընէ արժէթղթոց վրայ։

Ընթացիկ հաշիւներ կ'բանայ ի փոխարէն աւանդ թողուած արժէթղթոց։

Ֆրանսական ու օտար զանազան հրապարակներու վրայ շրջաբերութեան կ'գնէ ՓՈԽԱՆՋԱԳՐԵՐ և ՎԱՐԿԱԳՐԵՐ։

Պորսայի հրամաններ կ'կատարէ, կտրոններ կ'վճարէ։

Արժէթղթեր կ'պահպանէ։

Դրամ կ'ընդունի Ջ.Բի հաշուով։

Պայմանաժամով ՄՈՒՐՀԱԿՆԵՐ կուտայ, որոշեալ պայմաններով։

Վարկագրերու տէրերուն համար մասնաւոր ՍԱԼԻՆ ունի։

ԴՐԱՄԱՐԿՂՆԵՐ վարձու կուտայ։

Առեւտրական տուներու, բեռնագրերու և փոխանակագրերու արժէքը կ'գանձէ։

ՊՈԼՍՈՅ ԴԷՐ-ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԸ կը կատարէ ամէն տեսակ սեղանաւորական գործեր։

Վաճառաց վրայ փոխատուութիւն կ'ընէ։

Վաճառք կ'ընդունի թէ իբրեւ անպայման աւանդ՝ պարզ մթերոցչէք սառնալով և թէ յանձնակատարութեամբ՝ ի Պոլիս կամ յարտասահման վաճառման համար։

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ
ընդ մէջ Հըլի, Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ՕՏԵՍԱՅԻ

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ալպանօ	1069	Տոմինօ	937	Իտահօ	5540	Պօլօ	510
Ալէքթօ	3607	Տուրօ	2383	Ճիւնօ	1080	Ռիալթօ	2229
Անճէլօ	1541	Տրաքօ	1713	Քէլսօ	1053	Ռինալտօ	1663
Արիօսթօ	2377	Տինամօ	504	Քոլբինօ	2307	Ռօլլօ	1613
Պասսանօ	1822	Էգօ	2464	Քօլն	1700	Ռոմէօ	1789
Պորոտինօ	1261	Էլտօրատօ	1520	Լէօ	1053	Ռոզարիօ	1862
Պրավօ	1076	Էրատօ	1481	Լէբանթօ	2271	Սաֆֆօ	1113
Պրիւնօ	841	Ֆիտօ	954	Լիվօրնօ	1643	Ցիրիօ	1735
Պըֆֆալօ	4431	Ֆինլանտ	1828	Լորէնցօ	3191	Սիլվիօ	1193
Գէյրօ	1671	Ֆլամինկօ	849	Մալմօ	724	Սպէրօ	1200
Գալիփսօ	1337	Ֆրանչիսքօ	4582	Մարէնկօ	2273	Թասսօ	1328
Գամէօ	1244	Կալիլէօ	3060	Մարթէլլօ	3709	Թ. Ա. Ուիլսըն	1546
Գաթօ	1094	Կիթանօ	1243	Միքատօ	3557	Թօքիօ	3827
Չիքակօ	2729	Կօզօ	1011	Միլօ	1057	Թոլէտօ	1470
Սիսէրօ	1834	Կրոտնօ	1695	Մոնթէպէլլօ	1735	Թորպինօ	487
Գլիօ	2697	Հիրօ	775	Մուրիլլօ	2413	Ուրպինօ	2429
Գոլորատօ	4235	Հիտալկօ	1581	Նէրօ	1083	Վասքօ	1914
Գոմօ	1497	Հինտու	3720	Օհիօ	4100	Վոլօ	1289
Գոնկօ	2906	Հորացիօ	3600	Օթէլլօ	4036	Վոլթուրնօ	2396
Գորսօ	895	Հումպէր	596	Օրլանտօ	1535	Եէտօ	1850
Տիտօ	4811	Իակօ	2354	Պալէրմօ	1637	Զէրօ	1200

Վասքօ շոգենաւը, նաւապետ Նիլ, ընդհ. վաճառքով Հըլէն հոս հասած, պարպած և Օտեսա ուղեւորած է։

Տորօ շոգենաւը, նաւապետ Մաքըրմ, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասաւ։

Իակօ շոգենաւը, նաւապետ Ռասըլն, [illegible] վաճառքով այժմ կը բեռնաւորի ի Հըլ ուղղակի Պոլիս գալու համար։

Դիմել առ գործակալս Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՏ [illegible] Թիւ 17-18, Բիւյիւք Մելէթ խան, Ղ[illegible]

ԼՈՆՏՈՆ ԵՒ ԼԱՆՔԱՇԻՐ
ՀՐԴԵՀԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿ.
ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1862 ԻՆ
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 2,127,500 ԱՆԳԼ. Ո.
ԳՈՐԾԱԿԱՏԱՐ ՌՕՊԱՐԹ ՃԻՆՃԻՆ
Հէլվաճեան, Թ. 2—3, Վոյվոտա փողոց, Ղալաթիա
Առաջնակարգ Ընկերութիւն մ'է սա, իր առատաձեռնութեամբ, ճշդապահութեամբ և պատուաւորութեամբ համբաւաւոր։
Քննիչ ԹԷՕՏՈՐ ՍԹԷՖԱՆՈՒ

ՄՈԳԱԿԱՆ ՆԵՐԿ

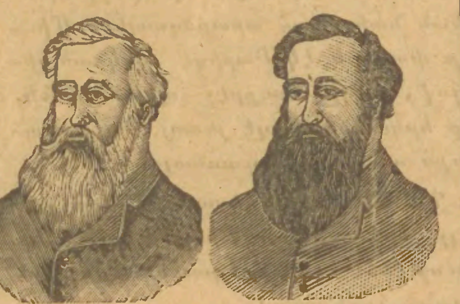

Նոր գիւտ մը, որ կ'բաղկանայ արմատներու նիւթէ ու խոտերէ, մազերու գոյնը սեւի կամ շագանակագոյնի կ'վերածէ բնականին նման։ Սպիտակ կամ կարմիր մազերը կ'վերածուին բաց շագանակագոյնի և կամ մութ սեւի։ Փորձը ցոյց տուած է որ այս Ներկ ոպինաքերէն գերազանց է և մաքրութիւնը ներկէն նման է որ մանրամասնութիւն գիտողն [illegible] կ'տարուի։ Մազերուն անկումը կ'արգիլէ, թեփերը կ'փանէ ու մազեր կ'պահէ մազերը։ Գործածութեան եղանակը. — Գործածելէ առաջ սրուակին ողէկ մը շարժել յետոյ փոքր չափ մը պնակի մէջ դնել և սանտրով կամ խոզանակ մը թեթեւ մը թրջելով մազերուն լաւ մը քսել, այնպէս որ ամբողջ մազերը թրջել, մինչեւ չորնալը գլուխը բաց կենալ։ Վաճառատեղին է Թուրքիոյ մէջ իր միակ գործակալին Եմմօն Գարուանայի, անգլ. ընդհ. մթերանոց՝ 95—97. Ղալաթիա, Եւրոպէք-դեղատներ, Վոյվոտա, Կալաթա-Շիշլիի թրամվէյներու կայարանին մօտ։

ԲՕՈՒԷԼԻ ԱՆԻՍՕՆԻ ՊԱԼՍԱՄ
Հազի, հարբուխի, շունչի նեղութեան, ընդդէմ լաւագոյն դեղ, եւն.

Այս թանկագին դեղը տարօրինակ յատկութիւն ունի անմիջապէս դիւրեցնելու հարբուխը, հազը, կոկորդի ցաւը, դժուարաշնչութիւնն, եւն.։ Իր ազդեցութիւնը կ'ընէ կարծրացած մաղասը կակուղցնելով եւ արտաքսումը դիւրացնելով։ Կոկորդի անհանգիստ խուխուռմներով զիշեր ցերեկ հազցող եւ հանգիստը կորսնցնող անձինք կը հանգստանան եւ մէկ շիշը բաւ է հիւանդութիւնը բուժելու։ Այս աննման դեղ հրաշքներ կը գործէ շնչարգելութեան, հինցած հազի, էնֆլիւէնցայի եւ ուրիշ պարագաներու մէջ։

ՎԿԱՅԱԳԻՐ

Սաորագրեալս, Թուրքուէզ Հագգը Էֆ., բնակեալ Տօլմա-Պահչէ, թիւ 25, կը վկայեմ որ 40 տարիէ ի վեր շնչարգելութենէ տառապելով համբաւաւոր բժիշկներուն դիմեցի եւ շատ տեսակ դարմանեցի, բայց օգուտ չտեսայ, հիւանդութիւնս օրէ օր սաստկացաւ։ Ինչ ընելիքս չէի գիտեր, երբ բարեկամներ խորհուրդ տուին որ դիմեմ Կալաթա, Վոյվոտայի պահականոցին քով, թիւ 95-97, Պ. Էտ. Քարուանայի անգլ. վաճառատունը։ Հոն ծախուած «ԲՕՈՒԷԼԻ ԱՆԻՍՕՆԻ ՊԱԼՍԱՄ»ը գործածեցի եւ 3 ամիսէն կատարելապէս բժշկուեցայ։ Եւ զայս հրատարակելը մարդասիրական պարտք կը համարիմ։ Կ. Պոլիս, 4 ապր. 92. Ստորգր. ԷՍԱՏ ՀԱՔՔԸ

Ընդհ. Մթերանոց Եմմօնս Քարուանայի անգլ. վաճառատունը Կալաթա, Վոյվոտա փողոց Թ. 95-97։ Կը գտնուի նաեւ բոլոր դեղարաններն և դեղավաճառաց քով։

ՃՇՄԱՐԻՏ ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐ
ՍԻՆԿԷՐ
ԼԱՒԱԳՈՅՆՆ ԱՄԲՈՂՋ ԱՇԽԱՐՀԻ ՄԷՋ
ՄԻԱԿ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ Կ' ՆԱՑՏԼԻՆԿԷՐ
ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ Ի ԳԱՒԱՌՍ ԵՒ Ի Կ. ՊՈԼԻՍ

ԲԷՐԱ. — Մեծ-փողոց Կալաթա Սէրայի Լիսէին դիմաց։
ՂԱԼԱԹԻԱ. — 1. Սինկէր խան, Թիւնէլի նոյն։ 2. Գարաքէօյի մօտ թիւ 120, Շիշլիի թրամուէյներու կայարանին դիմաց։
ՊՈԼԻՍ. — Սիրքէճի, Հօճա-Փաշա, Պապը Ալի Ճատտէսի թիւ 11։

«ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ»Ի ԾԱՆՈՒՑՈՒՄՆԵՐԸ

Գործ փնտռող երիտասարդներուն, կամ նոր գործ մը ծանուցանել խնդրողներուն, բացառիկ դիւրութիւնք կը տրուին Բիւզանդիոնի Խմբագրատան մէջ։ Ո՛չ միայն կարեւոր զեղչ մ'ըրած ենք այսպիսի ծանուցումներու գնոյն վրայ, այլ և աւաջարկութիւններուն պատասխաններն ընդունելու և հաղորդելու միջոցները կ'ընծայենք։

ԱՐՏՕՆԱՏԷՐ՝ ԲԻՒԶԱՆԴ ՔԷՉԵԱՆ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ «ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ», ՕՐԱԳՐՈՅ Կ. Պոլիս, Nº 38, Պապը Ալի Ճատտէսի

(17)

ԹԵՐԹՕՆ «ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ»Ի

ՃՕՐՃ ՕՆԷ

ԿԵՆԱՑ ՊԱՅՔԱՐՆԵՐԸ

ՏՈՒՔԴՈՐ ՌԱՄՕ

ՄԱՍՆ ԱՌԱՋԻՆ

Կանխեղաշարելով և արեւմնի սպիտակութեամբ ապակեդունաերով լուսաւորուած թաւուտներուն մէջ, նուագածուքնու երգիչք կընուագէին մեծապէս։ Հեռուն, ծովատարութեան Պալատին կողմը, նուագածիկներ ճաշարանի մը մէջ փողերգներ կը հնչեցնէին արուեստական փողեր։ Կառքերն արագ արագ կը թաւալէին, կարգ կարգ ծառուղին կը մնէին, անտառները տանելով այն շրջագայողներն որք թաւուտներու թարմ բոյրերուն անյագ ծարաւի էին։ Թոնչիգա և Ռամօ պահ մը անշարժ մնացին, այս տողանցութեան անընդհատ շփոթութիւնը դիտելով ու նոնց աչքերն և այս խուռներամ ամբոխին խժորը լսելով անոնց ականջները։ Ցետոյ կամաց կամաց շարունակեցին իրենց պտոյտը դէպի քաղաքին կեդրոնն, ուր կը յանկուցանէին զիրենք փայլուն ճրագալոյսերն և վաճառատանց փողփողուն ճակատները։

Ռուսայոյ փողոցը պտտելով, Թոնչիգա՝ իր ամուսնոյն թեւէն կախուած, դգուանոյշ, իբրեւ չքնաղ, Ռամօ՝ հրճուանօք ըմբոշխնելով այս պայծառ կնոջ սէրն, իր ծաղկափթիթ երիտասարդութեան և գեղեցկութեան մէջ։ Այսպէս հասան Մատլէնի հրապարակն, ուր ծառազարդ ճեմելոյթներուն լուսաւորութեան մէջ, մութ էր իր բարձր ու սեւաթոյր եկեղեցիով հանդերձ, որոյ յաւնական ճարտարապետութիւնը քովէնտի կը պարզուէր երկնից մութ կապոյտին վրայ։ Ցառաջացան մինչեւ վանդակորմն, և հոն յանկարծ բաց դանէն եկեղեցւոյ ներքսակողմն երեւցաւ անոնց, իր ճրագալոյս ու ծաղկազարդ դասովն։

—Ս. Աստուածածնայ ամիսն է, մրմնջեց Թոնչիգա։

Եւ, ասափեռններուն առջեւ կանգ առած, աչքերը սրբազան լուսավառութեան վրայ յառած, որ առաջին միջավայրէն վերէն կու կը շողար, կարծես անդիմադրելի գօրութենէ մը ձգեալ, հոգեպէս հայեցողութեան մէջ կը թուէր։

Հառաչեց. «Ո՛րչափ գեղեցիկ է»։ Եւ իր թեւն, ուսէն դգուշաբար սեղմեց Ռամոյի թեւէն որ համբերատար ու առանց թաքուն խորհրդոյ կ'սպասէր որպէս զի այն որ իր տէրն ու առաջնորդն էր, նորէն ճամբայ ելնէ։ Թոնչիգա, ուսէն դանդաղ քայլ, շարունակից իր ճամբան, բայց փոխանակ ծառուղիէն հեռանալու, վանդակորմին երկայնութեան դարձաւ դէպի ամայի հրապարակն, յանկարծահաս բաղձանք մը զգալով, զոր չէր համարձակեր յայտնել և որ սակայն յաղթանակաւ կը սիրէր իր սրտին։ Երբ կողմնակի դուռներէն միոյն առջեւ հասաւ, իր ամուսինը վանդակորմէն ներս մտցուց և քանի մը քայլ վերջը դրան մ'առջեւ գտնուեցան։

—Ի՞նչ կ'երթանք այստեղ, հարցուց վերջապէս Ռամօ, մեղմիւ դէմ դնելով Թոնչիգայի շարժումին։

—Ներս մտնենք… մրմնջեց Թոնչիգա ցած ու հծծագին ձայնով մը, կ'ուզե՞ք։

Միեւնոյն ատեն անոր վրայ կը սեւեռէր այնպիսի սիրատոչոր ակնարկ՝ որ Ռամօ մինչեւ իր սրտին խորը այլայլեցաւ։

—Տեսէք, կրկնեց, աւելի սիրտիւ փարելով անոր և իր հնչատագիծ ջերմութեամբ համակելով զայն, ո՛չ ոք կայ ներսը, դրան քով մարդ չկայ, եկեղեցին մութ է. ո՛վ պիտի գիտնայ։

Ռամօ տժգունեցաւ, բայց ժպտելով ըսաւ.

—Ո՛չ, սիրելիս։

—Լաւ ուրեմն, ձեր անձին համա՞ր ալ չէք կրնար ներգամիտ ըլլալ։

—Պէտք է ներողամիտ ըլլալ այլոց համար, և խիստ ըլլալ իր անձին համար։

—Ո՛հ, փիլիսոփայութիւն մի ծախէք ինձ, բոլորովին պարզ եղէք։ Այդ վիճակին մէջ կը սիրեմ զձեզ, և այն ատեն չափազանց կը սիրեմ։ Միթէ պիտի կորսուի՞ք, եթէ ձեր կնոջ հետ եկեղեցւոյ մը մէջ մտնէք։ Ս. Աստուածածնայ ամիսն է, հետաքրքիրներու բազմութիւնը ներս կը մտնէ միմիայն կրօնքի մեծաշուք պերճանաց վրայ հիանալու համար…

—Այդ մեծաշուք պերճանքն է աչա զոր կ'ատեմ և որ կ'պաշտ'ցնէ զիս։

—Այն ատեն դժկամակութիւնդ զոհէ, իմ սիրոյս համար։

—Թոնչիգա, կ'աղաչեմ, առանձին գնա, ես պիտի սպասեմ հոս, և շատ համբերութեամբ, կը խոստանամ քեզ։

Թոնչիգա գլուխը վեր առաւ, և աչքերէն երկու փայլակներ ցոլացան։

—Երբէք լաւ բան չէ գեղատի կնոջ մ'ըսել. Առանձին գացէք…

Ռամօ յօնքերը պատեց և իր լայն ճակտին վրայ հաշտակաւոր խորշոմ մը փոսացաւ սպառնական։

—Թոնչիգա. մրմռաց, սրտիս հետ մի խաղաք։

—Միթէ դուք չէ՞ք խաղար իմ սրտիս հետ։

Փոխած էր ձայնն և բոզէական մժնեւութիւնն հալած ձուլուած էր փաղաքուշ քողցրութեան մը մէջ։ Նորէն կախուեցաւ մեծամուն մարդուն թեւէն, և առանձինն, այս մութ եկեղեցւոյն քով, այս փանդակորմին երկայնքն, այս սաստկագոյն երկնից տակ, գրեթէ խորտակուած զգացմունքով, Ռամօ իր պաշտելոյն մաղրչ սրտին բարախուսները զգալով իր կուրծքին դէմ, Թոնչիգա դեղագոյն ճիգով մը իր մարմինը ալրկելով՝ այս ամբարտաւան հսկային կորզին ընդդիմադրութեան յաղթելու համար։ Ռոքի մատներուն վրայ բարձրացաւ և իր շրթունքներն ամպարշտին ականջին տանելով, իբր թէ չըլլայ մենաւորութենէն իսկ կը կասկածէր, փաղաքուշ ու գգուալի ձայնով մ'ըսաւ.

—Ցրնցեք թէ արդէն անգամ մը եկեղեցի մը մտած էք ինձ հետ, ցերեկ ատեն, և թէ ծնրադրած ու ձեր գլուխը խոնարհեցուցած էք։ Միթէ աղէկոց չարիք մը պատահեցա՞ւ ձեզ։ Տէր Ռզաք հէք Թոնչիգային, որ այդ օրէն ինքզինքը երջանիկ ձեր երջանկութեան։ Այսքան փոքր զիջողութիւն մը պիտի չընէ՞ք իրեն, որպէսզի պատճէն ըսէ ձեզ. «շնորհակալ եմ»։

Ռամոյի դէմքը կը հակէր Թոնչիգայի դէմքին վրայ, որոյ աչքերը կը փայլէին աւելի շողշողուն քան երկնից աստղերը։ Բոց մը անցաւ մեծամուն մարդուն դէմքին վրայէն, բանից դեռատի կնոջ ուսերէն, եւ խորաթափանց աչքով անոր երեսը նայեցաւ, կարծես աքցանըւոր համար անոր գեղեցկութեամբը, մինչեւ մտացումն, մինչեւ զաւեճանութիւն, յետոյ կարճ ձայնով մ'ըսաւ.

(Շարունակելի)

Թարգմանիչ Բ. Մ. ՊՕՂԱՃԵԱՆ